

Národní divadlo

balet | činohra | opera

**Zpráva o činnosti a hospodaření
v roce 2004**

Ředitel Národního divadla akad. arch. Daniel Dvořák děkuje
Ministerstvu kultury České republiky
a osobně ministru kultury **Pavlu Dostálovi**
za soustavnou pomoc a péči,
kterou věnuje Národnímu divadlu jako české první scéně,

a dále vyslovuje zvláštní poděkování
panu **Alexisi Juanovi**,
generálnímu řediteli a předsedovi představenstva Komerční banky, a. s.,
za osobní podporu spolupráce Národního divadla a Komerční banky, a. s.,
generálního partnera ND.

OBSAH

OBSAH

1. VEDENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA	
1. 1. VEDENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA	str. 5
1. 2. PORADNÍ ORGÁNY	str. 5
2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA	
2. 1. PREMIÉRY UMĚLECKÝCH SOUBORŮ	str. 6
2. 1. 1. Balet	str. 6
2. 1. 2. Činohra	str. 8
2. 1. 3. Opera	str. 13
2. 2. REPERTOÁR UMĚLECKÝCH SOUBORŮ	
2. 2. 1. Balet	str. 18
2. 2. 2. Činohra	str. 18
2. 2. 3. Opera	str. 19
2. 3. ZÁJEZDY UMĚLECKÝCH SOUBORŮ	
2. 3. 1. Balet	str. 20
2. 3. 2. Činohra	str. 20
2. 3. 3. Opera	str. 21
2. 4. OCENĚNÍ UMĚLCŮ ND	str. 21
2. 5. PROGRAMY PRO ZVÝŠENÍ NÁVŠTĚVNOSTI A PODPORA SPECIFICKÝCH SKUPIN DIVÁKŮ	str. 23
2. 5. 1. Umělecké programy na podporu návštěvnosti	str. 23
2. 5. 2. Marketing	str. 25
2. 5. 3. Cenová politika pro specifické skupiny diváků	str. 26
2. 6. VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI A HOSTÉ NA SCÉNÁCH NÁRODNÍHO DIVADLA	
2. 6. 1. Významné události	str. 26
2. 6. 2. Hosté Národního divadla	str. 26
2. 6. 3. Koncerty a další pořady	str. 27
2. 7. VÝZNAMNÉ PROJEKTY	
2. 7. 1. Výstavní činnost	str. 28
2. 7. 2. Ediční činnost	str. 31
2. 7. 3. Péče o kulturní dědictví	str. 32
2. 7. 4. Digitalizace archivu	str. 33
3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA	
3. 1. HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	str. 34
3. 1. 1. Faktory ovlivňující hospodaření ND v roce 2004	str. 34
3. 1. 2. Výkaz zisku a ztráty	str. 35
3. 1. 3. Vypořádání výsledku hospodaření	str. 37
3. 2. DOPLŇUJÍCÍ ÚDAJE K HOSPODAŘENÍ ND	
3. 2. 1. Převod nevyužitých prostředků	str. 37
3. 2. 2. Zálohové platby	str. 37
3. 2. 3. Výdaje na zahraniční pracovní cesty a zájezdy	str. 38
3. 2. 4. Mimorozpočtové zdroje, programy pomoci Evropských společenství	str. 39

OBSAH

3. 3. VZTAHY KE STÁTNÍMU ROZPOČTU	
3. 3. 1. Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v časové řadě (skutečnost)	str. 39
3. 3. 2. Úpravy vztahů ke státnímu rozpočtu, plnění závazných ukazatelů	str. 40
3. 3. 3. Čerpání státního příspěvku v průběhu roku	str. 41
3. 4. ROZBOR ZAMĚSTNANOSTI A ČERPÁNÍ MZDOVÝCH PROSTŘEDKŮ	
3. 4. 1. Počty zaměstnanců v jednotlivých kategoriích průměrně za rok 2004	str. 42
3. 4. 2. Počty zaměstnanců podle organizační struktury průměrně za rok 2004	str. 42
3. 4. 3. Počty řídicích a ostatních zaměstnanců průměrně za rok 2004	str. 42
3. 4. 4. Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků - výkaz	str. 43
3. 5. KONTROLNÍ ČINNOST	
3. 5. 1. Vnější kontrolní činnost	str. 44
3. 5. 2. Vnitřní kontrolní činnost	str. 44
3. 6. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ ND V ROCE 2004	str. 44
4. PŘEHLED VÝKONŮ	
4. 1. POČTY PŘEDSTAVENÍ	str. 45
4. 2. ZÁJEZDY	str. 45
4. 3. NÁVŠTĚVNOST	str. 45
5. SPONZOŘI A PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA	str. 46
6. ŘEDITEL NÁRODNÍHO DIVADLA - HODNOCENÍ ROKU 2004	str. 48

1. VEDENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

1. 1. VEDENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

Ředitel: Akad. arch. Daniel Dvořák
Správní ředitel: Ing. Tomáš Heinzl
Umělecký šéf baletu ND: Petr Zuska
Umělecký šéf činohry ND: Michal Dočekal
Umělecký šéf opery ND: Jiří Nekvasil

1. 2. PORADNÍ ORGÁNY

Marketingová rada Národního divadla:

Ing. Roman Jirásek, ředitel společnosti a předseda představenstva M.I.P. Group a.s.
Johannes Kinsky, Managing Director, JP Morgan International Limited
František Tomáš Kolowrat-Krakovský († 26. 6. 2004)
Mgr. Martina Králová, Marketing manager, České radiokomunikace a.s.
PhDr. Pavel Maurer, New Business Director, Ogilvy & Mather
Janis Sidovský, ředitel společnosti Sidovsky Management s.r.o.

Umělecká rada Národního divadla:

Jiří Bartoška, herec, prezident Filmového festivalu Karlovy Vary
Sylvie Bodorová, skladatelka
Aleš Březina, ředitel Institutu Bohuslava Martinů
Dr. Václav Janeček, dramaturg Laterny magiky
Prof. MUDr. Josef Koutecký, Dr.Sc., děkan 2. lékařské fakulty UK
Ivan Liška, tanečník, ředitel baletu Staatstheater München
PhDr. Michal Lukeš, generální ředitel Národního muzea
Dr. Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea Praha
Karel Steigerwald, dramatik
Viktor Stoilov, majitel nakladatelství TORST

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 1. PREMIÉRY UMĚLECKÝCH SOUBORŮ

2. 1. 1. Balet

GISELLE

Premiéra 1. a 3. dubna 2004 v Národním divadle

Hudba: Adolphe Charles Adam

Choreografie: Christopher Hampson podle Jeana Coralliho, Julese Perrota a Maria Petipy

Režie: Christopher Hampson

Scéna a kostýmy: Bruce French

Světla: Mark Cooper

Dirigent: Sergej Poluektov / Tomáš Hála

Nové nastudování jednoho z nejslavnějších romantických baletů v choreografii a režii Christophera Hampsona, anglického choreografa působícího převážně v Anglickém národním baletu. Tradičně pojatá verze baletu se opírá o původní libreto a hudbu a je obohacena výtvarně-scénografickým konceptem současného britského výtvarníka Bruce Frenche.

Kromě výrazné umělecké kvality a diváckého úspěchu, kterých inscenace dosáhla, se zároveň toto nastudování zařadilo mezi nejzdařilejší verze Giselle v historii ND.

RODINNÉ ALBUM

(Álbum Familiar / Les Bras de Mer / Through Nana's Eyes)

Premiéra 10. a 11. června 2004 ve Stavovském divadle

Hudba: Guillaume de Machaut, Carlos Cardel, John Dowland, Tobias Hume, Leonard Cohen, Claudio Monteverdi / Yann Tiersen / Tom Waits

Choreografie: Conny Janssen / Petr Zuska / Itzik Galili

Scéna: Thomas Rupert / Petr Zuska / Ascon de Nijs

Kostýmy: Babet van den Berg / Roman Šolc / Natasja Lansen

Světla: Reinier Tweebeeke / Petr Zuska / Itzik Galili a Otto Eggersglüs

Baletní večer spojuje tři kvalitní a atraktivní díla současných evropských choreografů - Conny Janssen, Petra Zusky a Itzika Galiliho. Autoři všech částí večera divákovi předložili současné moderní choreografie, které nejsou aktuální pouze dobou svého vzniku, ale především taneční strukturou náročnou na fyzickou kondici a stylovou flexibilitu tanečnicků, a jsou vzájemně dramaturgicky propojeny tématem lidských vztahů.

Inscenace sklízí úspěch u diváků všech věkových kategorií, je hojně navštěvována především mladým publikem. Kritiky se o inscenaci vyjadřovaly vesměs kladně, nejvíce však byla vyzdvihnuta jednotící dramaturgická linka, výběr jednotlivých choreografií a vyrovnané taneční výkony baletních umělců.

LOUSKÁČEK - VÁNOČNÍ PŘÍBĚH

Premiéra 9. a 11. prosince 2004 v Národním divadle

Hudba: Petr Iljič Čajkovskij

Choreografie a režie: Youri Vámos

Libreto: Youri Vámos podle Charlese Dickense a E. T. A. Hoffmanna

Scéna a kostýmy: Michael Scott

Světla: Klaus Gärditz

Dirigenti: Sergej Poluektov / Tomáš Hála

Slavná baletní pohádka na hudbu P. I. Čajkovského v jedinečné choreografii uměleckého šéfa baletu Deutsche Oper am Rhein Düsseldorf Youriho Vámos. Originální libreto baletu vychází z "Louskáčka a myšího krále" E. T. A. Hoffmanna a z "Vánoční koledy v próze" Charlese Dickense.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Představení je beznadějně vyprodané, potěší dospělé, okouzlí děti a zaujme i náročného diváka. Po každé repríze následoval nadšený a dlouhotrvající aplaus odměňující vynikající taneční výkony a skvělý výkon orchestru. Inscenaci byla v tisku věnována velká pozornost. Odborná kritika nešetřila chválou a slovy uznání o šťastném výběru kvalitního titulu.

UMĚLECKÝ ŠÉF BALETU NÁRODNÍHO DIVADLA PETR ZUSKA

Balet Národního divadla vstoupil do třetí sezony pod mým vedením, které charakterizuje snaha o co nejširší repertoár naší první scény, snaha o vytvoření silného potenciálu a kvalitního souboru technicky dobře vybavených uměleckých osobností schopných takový repertoár interpretovat se ctí. S velkou radostí musím konstatovat, že umělců tohoto typu je v řadách našeho souboru v současnosti skutečně mnoho, a to nemám na mysli pouze sólistky a sólisty, ale také mnoho dalších. Mám rovněž radost, že k těmto stávajícím přibýly tuto sezonu další posily složené jednak ze zkušených tanečníků několika českých i zahraničních souborů, ale také z velmi mladých a talentovaných lidí, kteří jsou právě na startu. Za všechny bych rád jmenoval alespoň sólisty: z Hamburského baletu choreografa Johna Neumeiera k nám přišla Adéla Pollertová a z baletu Národního divadla v Brně Michal Štípa.

V dubnu se uskutečnila úspěšná premiéra slavného romantického baletu Giselle, který pro náš soubor vytvořil britský choreograf Christopher Hampson a konec roku 2004 byl ve znamení nového Louskáčka z dílny choreografa Youriho Vamose. Do repertoáru tímto vstoupily dva scénické "velkobalety", obsahující všechny atributy pro tyto tituly charakteristické, včetně vrcholných výkonů interpretů klasického tance. A konečně v červnu jsme uvedli triptych moderního baletu s názvem Rodinné album, který je určen především mladému publiku.

Již tradičně jsme do repertoáru zařadili titul s názvem Miniatury. Komponovaný večer byl sestaven z choreografií mladých tvůrců, kteří jsou současnými členy souboru baletu ND. Diváci též mohli zhlédnout tři hostující soubory. Balet mnichovské Státní opery, soubor slavného ruského choreografa Borise Eifmana a v neposlední řadě také baletní soubor Slovenského národního divadla v Bratislavě s představením Rasputin. Vystoupení baletu SND bylo prvním potvrzením nově uzavřené dohody o vzájemném hostování souborů baletu ND a SND, kterou se oba soubory připojily k dlouhodobé tradiční spolupráci ND a SND v činohře a opeře.

Stejně jako v minulé sezoně navštívili soubor baletu ND významní zahraniční pedagogové a asistenti choreografie jako Christopher Hampson, Ivan Cavallari, Rochelle Zide-Booth, Rolando D'Alesio a James Amar.

V srpnu 2004 zavítala do Prahy Daria Klimentová, první sólistka English National Ballet v Londýně. Společně se svým manželem Ianem Comerem zorganizovali již druhý ročník pražského mezinárodního workshopu mistrovských kurzů baletu s názvem Ballet Masterclasses. Přivezli do Prahy kvalitní taneční pedagogy, kteří jsou stále na vrcholu evropské taneční špičky - Christopher Hampson, Mark Baldwin, Tamara Rojo, Amy Hollingsworth, Francine Richard, Otto Bubeníček, Greg Horsman a v Praze působící Václav Janeček.

I tento rok přinesl baletu ND významná ocenění. Tereza Podařilová (první sólistka baletu ND) získala Cenu Thálie za roli Kateřiny v baletu Zkrocení zlé ženy a Alexander Katsapov (první sólista baletu ND) obdržel hlavní cenu Philip Morris Ballet Flower Award, která je u nás udělována nejlepšímu baletnímu umělci v oboru klasický tanec.

V závěru bych chtěl konstatovat, že uplynulý rok potvrdil nejen tendenci vzrůstající umělecké úrovně baletního souboru, ale i jeho větší mezinárodní prestiž díky hostujícím umělcům, pedagogům a především rozšířením stávajícího repertoáru o tituly, které jsou v celosvětovém měřítku vysoce hodnoceny.

Petr Zuska, umělecký šéf baletu ND

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 1. 2. Činohra

Molière: LAKOMEC

Premiéra 15. a 16. ledna 2004 ve Stavovském divadle

Přeložil Vladimír Mikeš

Režie: Michal Dočekal

Scéna: David Marek

Kostýmy: Zuzana Krejzková

Hudba: Michal Ničík

Dramaturgie: Daria Ullrichová

Aktuální interpretace klasické látky je jedním ze stěžejních úkolů první scény. Volba titulu se ukázala jako šťastná, protože jeho společenské konotace fungují natolik přesně, a to bez znásilňování původního textu, že byla posléze inscenace označena jako výsostně politikum a umělecký čin. Obsazení Borise Rösnera, spojovaného především s repertoárem dramaticko-hrdinských rolí, bylo nečekané, originální a poskytlo mu příležitost odpovídající velikosti jeho talentu - i to byl jeden z důvodů volby titulu. Boris Rösner vymaňl titulní roli z roviny groteskně komického skrblika a dal jí hlubší existenciální rozměr. V jevištní interpretaci se stala postava Harpagona ztělesněním nebezpečného "nekrofilně orientovaného narcise". Výrazné, fantazijně bohaté inscenační řešení (jak po stránce režijní, tak scénografické) upoutalo originalitou a zároveň elegantností stylu. Stylovost tvaru se promítla i do vzácně jednotné souhry hereckého souboru. Excelentní výkon Borise Rösnera v hlavní roli byl odměněn Cenou Alfréda Radoka 2004, Cenou Thálie 2004, cenou Divadelních novin a společnosti Sazka. Inscenace byla široce reflektována, vysoce ceněna odbornou veřejností a odměněna nebyvalým zájmem diváků - je soustavně vyprodána.

William Shakespeare: CORIOLANUS

Premiéra 29. a 30. ledna 2004 v Národním divadle

Přeložil Jiří Josek

Režie: Ivan Rajmont

Scéna a kostýmy: Martin Černý

Hudba: Vratislav Šrámek

Dramaturgie: Jan Hančil

Dramaturgickým záměrem bylo uvést v Čechách méně známou Shakespearovu politickou tragédii, která skýtá výraznou možnost prezentovat neustále živý problém konfliktu jedince a masy v historii. Coriolanus, jehož uvedení bylo jedním z mezníků českého divadla při prvním uvedení r. 1857 ve Stavovském divadle, po neúspěchu Hilarovy inscenace v roce 1921 z první scény na dlouhou dobu zmizel. Pro většinu diváků, ale i divadelníků, šlo o neznámou hru. Přitom jde o jednu z nejzávažnějších Shakespearových politických tragédií, vypovídající o věčném problému spravování obce, který lidstvo řeší od vzniku první vesnice.

Inscenační tým se během realizace snažil oprostit hru od kaširovaného antického patosu a inscenovat ji "brechtovsky" na oproštěné scéně, její téma traktovat z ohledem na jeho historické souvislosti jako politický mýtus.

Kritika oceňovala aktuálnost zařazení dramatu v tomto společenském kontextu. Ansámblová inscenace přinesla vynikající herecké výkony mimo jiné Davida Prachaře v titulní roli (širší nominace na Cenu Thálie), Vlasty Chramostové a Johanny Tesařové v roli Volumnie a Ladislava Mrkvíčky jako Menenia. Ohlasy diváků i kritiky potvrdily správnost dramaturgické volby i inscenačního řešení, návštěvnost odpovídá očekávání.

Caryl Churchill: PRVOTŘÍDNÍ ŽENY (TOP GIRLS)

Česká premiéra 26. února 2004 ve Stavovském divadle

Přeložil František Fröhlich

Režie: Jiří Pokorný

Scéna: Petr B. Novák

Kostýmy: Zuzana Krejzková

Hudba: Petr Kofroň

Dramaturgie: Lenka Koliňová Havlíková a Marek Horoščák

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Uvedení této hry je svým způsobem splacením dluhu autorce, z jejichž textů se učí řada autorů mladé generace v Británii i ve světě. Hra zkoumá postavení žen ve společnosti v různých dobách, klade vedle sebe pět osudů historických ženských osobností a příběh ženy, která se rozhodne zapomenout na svoje mateřské pudy ve jménu kariéry. Hra ve své době vzbudila bouřlivé diskuse a autorka byla díky ní obviňována z feminismu i antifeminismu. Kromě myšlenkových a literárních kvalit je text mimořádný také tím, že poskytuje velké příležitosti dámské části hereckého souboru.

Režisér Pokorný akceptoval plně kvality textu a velmi citlivě je ve spolupráci s herečkami naplňoval. Proces zkoušení přinesl intenzivní zážitek souladu herecké a režijní spolupráce. Výsledkem se stala stylově čistá inscenace s brilantními hereckými výkony.

Vesměs byly kladně hodnoceny právě herecké výkony, zejména zaujala Taťjana Medvecká v roli Papežky Jany, skvělý byl také výkon Petry Špalkové, která roli Marleny (z důvodu onemocnění hlavní představitelky) nastudovala tři týdny před premiérou. Uvedení hry bylo vnímáno jako dramaturgický počín. Velký zájem inscenace vzbudila především ve feministických kruzích. Návštěva autorky patřila rovněž ke kulturním událostem. Top Girls je hra intelektuálně náročná, s vyhraněným společenským názorem a jako taková vzbudila na jedné straně zájem specifické divácké skupiny, jakož i zájem mediální, na druhé straně podle očekávání nepatřila ke komerčním úspěchům.

Václav Havel: POKOUŠENÍ

Premiéra 13. a 14. května 2004 ve Stavovském divadle

Režie: Charles Marowitz

Scéna: David Marek

Kostýmy: Jana Zbořilová

Dramaturgie: Jan Hančil

Národní divadlo od roku 1990 neinscenovalo hru nejznámějšího současného českého dramatika Václava Havla! Pokoušení bývá označováno přívlastkem "malý český Faust". Téma neustále narušované a ohrožované identity, které Havel řeší ve všech svých hrách, a které je jeho generelním tématem, je v této hře rozšířeno o transcendentální rozměr. Pokoušení ukazuje člověka jako naleptanou bytost, která selhává na duchovní cestě dříve, než na ni vykročí. Pro nás je Pokoušení přesvědčivou analýzou manipulace a zneužívání člověka systémem, který dnes sice nemá podobu totalitní státní mašinerie, ale totalitních tendencí a brainwashingu v nadnárodních korporacích a podobných "institucích".

Režie se ujala legenda světového divadla, někdejší spolupracovník Petera Brooka, Charles Marowitz. Inscenační pojetí vycházelo z přesvědčení, že na rozdíl od jiných Havlových her, které lze označovat poněkud abstraktní nálepkou "absurdní drama", vykazuje Pokoušení rysy surrealistické poetiky.

Inszenaci bylo vytýkáno, že nerespektuje dobu normalizace, pro kterou byla tato hra napsaná, leč právě to byl záměr - inscenovat Havlovo Pokoušení ne jako muzeální kousek, ale jako živou komedii mravů, jež má co říci i divákovi, který zná "normalizaci" jen z učebnic. Inszenace přinesla celou řadu výborných výkonů. V roli primáře exceluje František Němec, role Fistuly je přesvědčivou studií malého českého zla v podání Ladislava Mrkvičky. Jen průměrná návštěvnost, ale přitom vřelé přijetí publikem, ukazují, že dramatu Václava Havla by se možná lépe dařilo na komornější scéně, než je Stavovské divadlo.

PROJEKT BOUDA II

Viliam Klimáček: HYPERMARKET

Světová premiéra 13. a 14. června 2004 na piazzetě u Národního divadla

Přeložili Viliam Klimáček a Karel Král

Režie: Michal Dočekal

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Katarína Hollá

Hudební spolupráce: Michal Bureš

Dramaturgie: Marek Horoščák

Produkce: Jana Burianová

Projekt Bouda II byl tentokrát věnován pouze jedné hře - Klimáčekově Hypermarketu. Hra se umístila jako druhá v soutěži Alfréda Radoka a rozhodně ji lze označit za jednu z nejpozoruhodnějších a nejlépe napsaných dramatických výpovědí o našem světě. Klimáček měl odvahu reflektovat problémy, které jsou pokládány za choulostivé (například naši estébáckou minulost).

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Inscenační tým vytvořil v obřím stanu na piazzetě ND neosobní komunikační prostor haly hypermarketu, jakousi uličku či chodbu, na níž se odehrává většina výstupů. Další scény se odehrávaly na vyvýšeném stanovišti po obou stranách uličky. Diváci byli usazeni podél tohoto prostoru. Prostor nabízel možnosti, které se dají jen těžko realizovat v rámci repertoárového režimu (projíždějící auto a podobně). Všechny tyto hyperrealistické prvky nebyly použity samoúčelně, ale jako prvky mytologie konzumu, nové idoly, vyprázdněné slupky, které vlastní a ovládají náš život.

Klimáčkovi bylo vytýkáno, že se inspiroval klipovitým obrazem reality v hrách in-her-face dramatiky. Právě tato klipovitost je však stylotvorným prvkem a nositelem tématu. Přestože část kritiky inscenaci nepřijala příznivě, všechna představení byla vyprodána a inscenace přinesla přesvědčivou výpověď o prázdnotě současného životního stylu.

Ladislav Stroupežnický: NAŠI FURIANTI

Premiéra 17. a 18. června 2004 v Národním divadle

Režie: J. A. Pitínský

Scéna: Jan Hubínek

Kostýmy: Kateřina Štefková

Hudba: Petr Hromádka

Dramaturgie: Lenka Koliňová Havlíková

Přestože Naši furianti patří ke klasice českého repertoáru, od doby legendární Macháčkovy inscenace však nebyli v Národním divadle nastudováni. I dnes platí, že Stroupežnickému se podařilo vystihnout podstatné rysy české povahy.

Režisér Pitínský akcentoval kromě obvyklých prověřených tematických rovin textu také motiv válečných událostí z roku 1866, které vytvářejí pozadí příběhu. Podařilo se mu tak zvýraznit dramatické okolnosti komediálního příběhu, dosáhl i prohloubení motivací u řady postav - zejména u vysloužilce Bláhy nebo Václava a Verunky. Zároveň tak docílil i nenásilné aktualizace - ukazuje se, že dobový pocit ohrožení konvenuje právě s atmosférou současného světa.

Inscenace má mimořádný divácký úspěch, jistě také díky výtečným hereckým výkonům všech zúčastněných. Kritické ohlasy se nevyhnuly neobjektivnímu srovnávání s Macháčkovou inscenací.

Anonym: PRONÁSLEDOVÁNÍ A UMUČENÍ DR. ŠALDY

Světová premiéra 7. a 9. října 2004 ve Stavovském divadle

Režie a inscenační úprava: Michal Dočkal

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Zuzana Krejzková

Zvuková instalace: Vladimír Franz

Dramaturgie: Lenka Koliňová Havlíková a Martin Porubjak

Zábavné téma divadelní reflexe je ve hře záminkou pro pojmenování témat osobnějších - sebereflexe vůbec, téma uměleckého stárnutí a zastarávání, mýjení se s tématy doby. Hra je pod pláštěm komedie mimořádně upřímnou autorskou výpovědí.

Režisér Dočkal zvolil výraznou stylizaci, která hře konverzačního charakteru dodala nečekaný rozměr. Text byl dotvářen ještě během procesu zkoušení, přičemž se podařilo dořešit řadu otázek. Nabízí se jen úvaha, zda je pro tento druh práce výhodný běžný režim zkoušení a výroby. Zejména výtvarníci se ocitají v nevýhodné pozici, protože zadávání do výroby de facto probíhá dříve, než je dokončen samotný text. Podobné otázky vyvstaly i při práci na Stísněné 22.

Uvádění současných českých her už v Národním divadle není ničím neobvyklým a zdá se, že se daří také prolomit hranice divácké nedůvěry k novým textům. Kromě toho, že hra je sama o sobě vtípná, je zapotřebí ocenit herecké výkony. Kritická reflexe jako obvykle prokázala limity vstřícnosti k českým novinkám. Navíc se kritika nechala strhnout domněnkami o skutečném autorovi k mimodivadelním hodnocením. Tohle riziko však uvedení anonymní hry samozřejmě přináší.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Richard Brinsley Sheridan: ŠKOLA POMLUV

Premiéra 4. a 9. listopadu 2004 ve Stavovském divadle

Přeložil Jan Hančil
Režie a úprava: Ivan Rajmont
Scéna: Martin Černý
Kostýmy: Kateřina Štefková
Dramaturgie: Jan Hančil

Není mnoho her, které by kladly takové nároky na inteligentní osobnostní herectví, jež v sobě kombinuje situační a slovní komiku, jako Škola pomluv. Přestože při zařazení této hry na repertoár jsme sledovali specifikum prostoru Stavovského divadla, nasazení této "kostýmové" komedie nebylo v žádném případě sázkou na jistotu. Naopak, Škola pomluv se na českém jevišti dařilo málokdy. Hra byla uvedena v novém překladu a v úpravě, která akcentuje společenský život jako politikum. Zobrazuje člověka jako společenského živočicha, ukazuje umění přetvářky a hry, vytváření umělých kauz a manipulace, které je staré jako lidstvo samo.

Inscenační tým dal tentokrát přednost dobově věrným kostýmům a realistické scénografii, aby hlavní roli mělo slovo a situační komika. Inscenace staví na pozoruhodných hereckých výkonech (například Tatjana Medvecká, Jan Hartl, Boris Rösner) a vykazuje nadprůměrnou návštěvnost. Jan Hartl se objevil v širší nominaci na Cenu Thálie.

Kritické ohlasy byly většinou poměrně vstřícné, ohlasy diváků lze označit jako vřelé a zaujaté, občasné potlesky na otevřené scéně jsou odměnou výrazným hereckým kreacím. Vzhledem k reakcím na textové invektivy je zřejmé, že hra dobře rezonuje se současnou společenskou situací.

Vasilij Sigarev: ČERNÉ MLÉKO

Česká premiéra 13. a 16. listopadu 2004 v Divadle Kolowrat

Přeložila Daria Ullrichová
Režie: Jan Kačer
Scéna: Jaroslav Bönisch
Kostýmy: Jan Tobola
Dramaturgie: Daria Ullrichová

Na českých jevištích dosud neuvedená hra mladého ruského dramatika je pozoruhodná neobvyklou směsí drsnosti (odpovídající západnímu proudu cool dramatiky) a silné emocionality (vycházející z klasických tradic ruské literatury). Autorovi je vlastní vypjaté dramatické cítění, vzácné i v kontextu současné světové dramatiky. Režie Jana Kačera v neokázalých podmínkách Divadla Kolowrat interpretovala text jako hru s "velkým tématem", akcentovala přesah výpovědi, její existenciální smysl. Inscenace zaujala mimořádnou emotivností, sugestivními hereckými výkony, majícími dokonce i v rolích malých rozsahem váhu lidského osudu. V jistém ohledu se inscenace stala překvapením, zasahuje totiž přímočaře, nedělá publikum podle věku či estetického názoru, je svého druhu důkazem, že i v dnešní době lze dělat divadlo bez distance, intelektuálního odstupu od tématu. Kritika vysoce ocenila autentičnost výkonu Richarda Krajčá v roli mladého obchodníka bezohledně zápasícího o svou budoucnost, mimořádnou příležitost dostala Martina Válková v roli městské dívky procházející zásadní proměnou "na poslední zastávce světa" - výkon byl označen jako její nejlepší na scénách ND (objevila se i v širší nominaci na Cenu Thálie), Jitka Smutná byla za roli Pokladní nominována na Cenu Thálie. Inscenace bodovala v anketě Divadelních novin o nejlepší inscenaci roku a je stále vyprodána.

Marius von Mayenburg: ELDORÁDO

Česká premiéra 17. a 20. prosince 2004 v Divadle Kolowrat

Přeložil Josef Balvín
Režie: Jan-Willem van den Bosch
Scéna a kostýmy: Liz Cooke
Hudební spolupráce: Michal Bureš
Dramaturgie: Lenka Koliňová Havlíková
Dramaturgická spolupráce: Iva Volánková

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Eldorádo je další novinkou světové dramatiky v Divadle Kolowrat. Marius von Mayenburg není na světových jevištích žádným začátečníkem. Jeho hry jsou často uváděny nejen pro celospolečenské téma, které nekompromisně pojmenovává, ale i pro téma "středostavovské rodiny", které je pro Mayenburga ústředním. Hra je pod krunýřem developerského snažení o vybudování "Eldoráda" na Zemi rozervané válečnými konflikty mimořádně krutou výpovědí o všem nelidském, co nám již bohužel není cizí.

Eldorádo bylo uvedeno v české premiéře v těsném sledu za světovou premiérou v Schaubühne am Lehniner Platz v Berlíně.

Holandský režisér Jan-Willem van den Bosch akceptoval klipovitou strukturu textu, zasadil ji do rámce psychologického realismu, který se ne vždy podařil zcela naplnit. Video i televize, vsudypřítomné ovlivňující prvky našich všedních dnů, tak mohou na někoho působit samoučelně.

Velmi kladně byl hodnocen výkon Hany Igondy Ševčíkové, která svoji postavu Tekly naplnila velmi jemnou senzitivností.

UMĚLECKÝ ŠÉF ČINOHRY NÁRODNÍHO DIVADLA MICHAL DOČEKAL

Rok 2004 byl v činohře Národního divadla vymezen čtyřmi výraznými inscenačními úspěchy. Byly to (v chronologickém pořadí): Lakomec, Coriolanus, Naši furianti a Černé mléko.

Potěšující je i počet uměleckých ocenění: Boris Rösner získal za Harpagona na Cenu Thálie i Cenu Alfréda Radoka, David Marek byl nominován na Cenu Alfréda Radoka za scénografii k Lakomci, Jitka Smutná na Cenu Thálie za výkon v inscenaci Černé mléko. V širší nominaci na Cenu Thálie se objevil i Jan Hartl za svůj výkon ve Škole pomluv, David Prachař za titulního Coriolana a Martina Válková za ztvárnění Důry v Černém mléku. Inscenace Černé mléko je navíc pozvána na Mezinárodní festival DIVADLO/THEATRE v Plzni, jehož se v roce 2004 úspěšně účastnila i inscenace Molièrova Lakomce.

Čtyři nadprůměrné inscenace, dvě světové (Hypermarket, Pronásledování a umučení dr. Šaldy) a tři české premiéry (Prvotřídní ženy, Černé mléko, Eldorádo) a slibně se rozvíjející mezinárodní spolupráce - to je stručná bilance roku 2004 v činohře Národního divadla. Domnívám se, že bilance ne zrovna špatná.

Michal Dočekal, umělecký šéf činohry ND

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 1. 3. Opera

Giuseppe Verdi: REQUIEM

Česká scénická premiéra 4. března 2004 v Národním divadle

Hudební nastudování: Jiří Kout

Dirigent: Jiří Kout

Režie: Jiří Nekvasil

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Simona Rybáková

Choreografie: Števo Capko a Veronika Švábová

Sbormistr: Jaroslav Brych

Dramaturg: Pavel Petráněk

Verdiho Requiem nastudovala opera Národního divadla ve scénickém provedení. K tomuto nevšednímu počínu byl přizván ke spolupráci světově uznávaný český dirigent Jiří Kout. Inscenační tým společně s vynikajícími sólisty, orchestrem a Pražským filharmonickým sborem, kteří všichni podali jedinečný výkon, vytvořil mimořádně prokomponovaný celek. Světelné efekty, bohatě využitě technické možnosti jeviště divadla i umělecké výkony vtiskly každé jednotlivé hudební části Requiem svébytnou a jedinečnou podobu a dokreslily dílo do detailně propracovaného a efektního divadla. Celá inscenace drží od začátku do konce mimořádné napětí a strhující atmosféru. Kritika se značně věnovala pečlivému hudebnímu nastudování Jiřího Kouta i sbormistra Jaroslava Brycha a pozitivně je hodnotila, stejně jako výkony sólistů. Dramaturgicky byl vybrán titul, který je divácky i posluchačsky velice vděčný a srozumitelný i pro běžně neoperní publikum a nová inscenace jen tuto přednost podpořila. Zájem publika o toto dílo a inscenaci byl jasně patrný a velké ovace sklídili také sólisté a sbor za mimořádné výkony.

Martin Smolka: NAGANO

Světová premiéra 8. dubna 2004 ve Stavovském divadle

Hudební nastudování: Jan Chalupecký

Dirigent: Jan Chalupecký

Režie: Ondřej Havelka

Scéna a kostýmy: Bořek Šípek

Choreografie: Martin Vraný

Sbormistr: Pavel Vaněk

Opera Nagano byla napsána na objednávku Národního divadla. Světová premiéra opery se stala jednoznačně událostí druhé poloviny sezony 2003/2004. Inscenace na sebe upoutala pozornost široké veřejnosti i neoperního publika již dlouho před premiérou. Představení byla pak záhy beznadějně vyprodána. Po každé repríze následoval nadšený a dlouhotrvající aplaus, odměňující sólisty za hudební i herecké výkony. Diváci mnohdy aplaudovali i na otevřené scéně a každé představení provázel jinak v opeře ne častý jev - a to upřímný a hlasitý smích. Také mediální ohlas byl naprosto nevšední. Česká i zahraniční periodika se na Nagano soustředila jako na málokterou kulturní či divadelní akci vůbec za poslední období a označovala operu i inscenaci za mimořádný a jedinečný počín. Inscenace byla pro hudebníky i pěvce umělecky velice náročná, ovšem na představitele hokejového týmu byly kladeny nároky i z hlediska fyzické zdatnosti. Na představeních se účastní i velké množství externích účinkujících, ať z řad "fanoušků", kteří také museli zvládnout náročný hudební rytmus opery, nebo z řad tanečníků break dance, kteří odvádějí na jevišti mimořádné výkony. Všichni se zapojili do příprav inscenace s nesmírným nasazením. Celý tým autorů i inscenátorů připravil neopakovatelné, efektní a nadčasové divadlo. Nagano získalo Cenu Alfréda Radoka 2004 v kategorii Hra roku.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Antonín Dvořák: VANDA

Premiéra 9. května 2004 v Národním divadle

Hudební nastudování: Gerd Albrecht

Dirigent: Gerd Albrecht

Režie: Vladimír Darjanin

Scéna: Daniel Dvořák

Kostýmy: Ludmila Várossová

Choreografie: Pavel Ďumbala

Sbormistr: Pavel Vaněk

Dramaturg: Pavel Petránek

Téměř přesně po 75 letech vrátila opera ND na své jeviště tuto neprávem opomíjenou Dvořákovu operu. Ve scénickém provedení byla uvedena naposledy v roce 1929. Posléze se dočkala několika domácích i zahraničních koncertních provedení, avšak na jevišti se znovu objevila až u příležitosti roku české hudby 2004. Hudebního nastudování, které inscenaci vévodilo, se ujal světoznámý dirigent a odborník na hudbu Antonína Dvořáka Gerd Albrecht. Dovedl sólisty i sbor Národního divadla posílený Pražským komorním sborem k nadmíru harmonickému celku. Nekomerční nahrávka, která z této inscenace vznikla a kterou ND vydalo, je velice cenným dokladem a záznamem tohoto skvělého počínu. Hudební provedení bylo také značně pozitivně oceňováno kritikou i diváky. Návštěvnost této opery byla značná i z řad domácího publika, které s vděkem přijalo jak celou inscenaci, tak dramaturgický počín a uvedení této nehrané opery oblíbeného českého skladatele. Scénické provedení ctilo dramatičnost a určitý patos této historické opery i náročnost pěveckých sólových i sborových výkonů. Operu v tomto nastudování provedl soubor také koncertně ve Vídni v Grosser Sall des Musikvereines, kde představení sklídilo na mezinárodním poli nadšené ovace a bylo zcela vyprodáno.

Rudolf Karel: ILSEINO SRDCE (Český triptych II - Terezín, část I)

Premiéra 29. června 2004 ve Stavovském divadle

Koncertní provedení

Hudební nastudování: Jaroslav Kyzlink

Dirigent: Jaroslav Kyzlink

Sbormistr: Pavel Vaněk

Dramaturg: Pavel Petránek

V sezoně 2003/2004 pokračoval ojedinělý projekt nazvaný Český triptych, tentokrát s podtitulem Terezín. V této řadě spojuje autory tří oper smutný konec jejich života v koncentračním táboře v Terezíně. V koncertním provedení zatím zazněla první opera Triptychu, a to Ilseino srdce skladatele Rudolfa Karla. Operu, která se na českém jevišti hrála naposledy před 80 roky a která celkem objektivně prokázala svoji životnost, hudebně nastudoval dirigent Jaroslav Kyzlink a vystoupili v ní přední čeští pěvci, mezi jinými Tomáš Černý, Roman Janál nebo Jana Sýkorová. Na představení bylo přítomno poněkud nevšední publikum složené z muzikologických i teatrologických odborníků a dalších příznivců uvedení téměř neznámé opery českého skladatele. Atmosféra představení byla proto velice pozitivní a vstřícná. Na provedení opery byli přítomni i potomci Rudolfa Karla, za všechny jmenujme skladatelova syna pana Ivana Karla. K inscenaci vznikla také obsáhlá programová publikace, jejíž autorem je dramaturg opery ND Pavel Petránek, zaměřená na operní tvorbu Rudolfa Karla a dobový ohlas jeho oper. Další částí Triptychu bude v sezoně 2005/2006 opera Theodora Veidla Maloměstáci, která bude koprodukcí Národního divadla a německého Theater Regensburg. Maloměstáci budou oproti dosavadním inscenacím Triptychů nastudování scénicky a jako výtvarník byl přizván akad. arch. Daniel Dvořák.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Francesco Cilea: ADRIANA LECOUVREUR

Česká premiéra 23. září 2004 v Národním divadle

Hudební nastudování: Peter Feranec
Dirigent: Peter Feranec / Zbyněk Müller
Režie: Jiří Nekvasil
Scéna: Daniel Dvořák
Kostýmy: Lucie Loosová
Sbormistr: Pavel Vaněk
Dramaturg: Pavel Petránek

Opera italského komponisty Francesca Cilei, která na jevišti Národního divadla zazněla v české premiéře, byla první premiérou sezony 2004/2005. Tragický příběh z divadelního prostředí oplývající velkými emocemi, láskou a intrikami, zpracoval Cilea jako veristickou operu, která dává možnost vyniknout velkým dramatickým hlasům. Svě umění zde proto mohla v celé šíři představit vynikající česká sopranistka Eva Urbanová i její kolega z Metropolitní opery v New Yorku ruský tenorista Oleg Kulko. Oba předvedli strhující pěvecké výkony na úrovni špičkových zahraničních operních scén. Jejich výkon směle doplňovali i další sólisté, mezi jinými Roman Janál a Yvona Škvárová. Inscenace oplývá bohatými kostýmy, překrásnou a rafinovanou scénou, kterou dobarvují efektní světelné proměny. V této podobě inscenátoři operu nastudovali i v německém Theater Erfurt, které bylo Národnímu divadlu koprodukčním partnerem. V Erfurtu i v Praze sklídila inscenace nadšený divácký ohlas. V Praze byli hvězdami publika Eva Urbanová s Olegem Kulkem, avšak příznivě byly oceňovány také bohaté kostýmy a scéna.

Bedřich Smetana: PRODANÁ NEVĚSTA

Premiéra 12. listopadu 2004 v Národním divadle

Hudební nastudování: Oliver Dohnányi
Dirigent: Oliver Dohnányi / Jan Chaloupecký
Režie: Jiří Nekvasil
Scéna: Daniel Dvořák
Kostýmy: Zuzana Krejzková
Choreografie (Polka, Furiant): Petr Zuska
Pohybová spolupráce: Števo Capko
Sbormistr: Pavel Vaněk
Dramaturg: Pavel Petránek

U příležitosti roku české hudby 2004 a dvojitému výročí Bedřicha Smetany uvedla opera Národního divadla novou inscenaci Prodané nevěsty. Inscenace se stala společným dílem vedení Národního divadla - hudebně operu nastudoval šéfdirigent Oliver Dohnányi, režisérem byl šéf opery Jiří Nekvasil, scénu navrhl ředitel Národního divadla Daniel Dvořák, na choreografii se podílel šéf baletu Petr Zuska a scénu komediantů ve 3. jednání opery režíroval šéf činohry Michal Dočekal. Vznikla inscenace nesmírně hravá, vtipná a veselá, která jde ve shodě s pozitivní náladou celé Smetanovy opery. Prosvětlená scéna je dotvářena živými obrazy a vizuálně barevný celek obohacují krásné kostýmy, ve kterých se v pestrých variacích odrážejí prvky českých krojů. Nové provedení Prodané nevěsty vzbudilo relativně velký mediální ohlas, zejména v odborném tisku. Obec kritiků polemizovala s tímto pohledem na Smetanovu operu, avšak jednoznačně jej nevyvrátila ani neodsoudila. Poněkud nedocenené zůstaly výkony pěvců. Do role Mařenky touto inscenací vstoupila vynikající sopranistka Maria Haan a zvláště ve dvojici s výborným Tomášem Černým vytvořili herecky i pěvecky úžasně sehraný ústřední pár Mařenky a Jeníka. Nová inscenační podoba Prodané nevěsty vždy rozbourí i divácké řady a recenzenti vedou polemiky, jak publikum přijme novou tvář této národní opery. Ačkoliv se na jevišti objevily i netradiční prvky jako příslušníci Sokola, diváci již od prvních repríz věnují inscenaci nadšený aplaus. Během představení se rozhostí přátelská a uvolněná atmosféra. Inscenaci přijalo zejména mladé publikum, pozitivní ohlasy a pochvaly však přicházejí i z řad diváků starší generace. Během premiéry provedla dokumentaristka Olga Sommerová anonymní divácký průzkum a naprostá většina dotázaných vyjádřila k této inscenaci své sympatie.

U příležitosti nové inscenace vydalo Národní divadlo obsáhlou publikaci autorů Jana Panenky a Taťány Součkové s názvem Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla, která se věnuje se inscenační podobě Prodané nevěsty od roku 1866 až do současnosti.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Michael Nyman: MAN AND BOY: DADA

Česká premiéra 4. prosince 2004 ve Stavovském divadle

Hudební nastudování: Petr Kofroň

Dirigent: Petr Kofroň

Režie: Robert Tannenbaum

Asistent režie: Thaddeus Strassberger

Scéna a kostýmy: Peter Werner

Světelný design: Stefan Woinke

Pohybová spolupráce: Regina Hofmanová

Agon Orchestra

Poslední částí trilogie Minimalismus v opeře (do které patřily mimořádně úspěšné inscenace oper Johna Adamse Smrt Klinghoffera a Philipa Glasse Kráska a zvíře, oceněné a nominované na prestižní české divadelní ceny) byla česká premiéra nové Nymanovy opery Man and Boy: DADA. Opera měla svou světovou premiéru v německém Karlsruhe a Národní divadlo ji v koprodukcii převzalo s režijním a scénickým nastudováním. Nymanova opera je komorní dílo pouze pro tři postavy zasazená do poválečného Londýna roku 1945. Malý chlapec se zde setkává s jedním z ideových zakladatelů uměleckého směru DADA Kurtem Schwittersem. Opera klade velké nároky na trojici umělců, aby udrželi napětí a atmosféru děje. To se pěvcům v pražském provedení nepochybně povedlo. Strhující byl výkon Jiřiny Markové-Krystlíkové v roli matky malého chlapce i v dalších epizodních postavách. Také Karolína Berková byla přesvědčivým dvanáctiletým chlapcem, který s pečlivostí a vášní sbírá použité jízdenky na autobus. Kritika nevěnovala inscenaci takovou pozornost jako předchozím dílům minimalistické trilogie, avšak většinou šlo o kladně hodnotící ohlasy. Diváky zaujala tato opera zejména díky povědomí o skladateli Michaelu Nymanovi coby autorovi hudby k oscarovému filmu Piano. Ačkoliv se dílo nedá zájmem publika srovnávat s předchozí minimalistickou operou - Kráskou a zvířetem - našlo si přesto své nadšené obdivovatele a ctitele. Jsou mezi nimi příznivci současné hudby, ale i příznivci její interpretace, zvláště v podání orchestru Agon.

BUŠENÍ DO ŽELEZNÉ OPONY

Experimentální off-program Opery Národního divadla má za cíl podpořit u nové nastupující generace hudebních skladatelů zájem o operní žánr a umožnit jim prezentovat svá dosud nehraná hudebnědramatická díla v prostoru před železnou oponou Stavovského divadla. Projekt Bušení si časem vytvořil svůj okruh diváků, kteří pravidelně navštěvují každé představení a se zájmem sledují nastupující skladatelskou generaci a její vývoj. Každá inscenace má pak své specifické publikum, které věnuje pozornost konkrétním autorům a inscenátorům.

Tomáš Hanzlík: YTA INNOCENS / Nevinná Yta

Světová premiéra 1. února 2004 ve Stavovském divadle

Dirigent: Marek Čermák

Režie: Tomáš Hanzlík

Kostýmy: Vendula Johnová

Ensemble Damian

Pavel Smutný: MYSTERIUM FIDEI / Mše života Franze Jägerstättera

Světová premiéra 27. března 2004 ve Stavovském divadle

Dirigent: Pavel Smutný

Režie: Petr Stodůlka

Scéna: Markéta Oslizlá

Miroslav Pudlák: SASÍCI V ČECHÁCH

Světová premiéra 16. května 2004 ve Stavovském divadle

Dirigent: Miroslav Pudlák

Režie: Ondřej David

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Markéta Dvořáková - Ivo Medek: MrTVÁ?

Světová premiéra 17. října 2004 ve Stavovském divadle

Režie a design: Rocc Rappl

Dirigent: Gabriela Tardonová

Vít Zouhar: CORONIDE

Světová premiéra 5. prosince 2004 ve Stavovském divadle

Umělecké vedení: Tomáš Hanzlík

Kostýmy: Vendula Johnová

Hudba a libreto: Vít Zouhar

Vít Zouhar - Tomáš Hanzlík: TORSO

Světová premiéra 5. prosince 2004 ve Stavovském divadle

Umělecké vedení: Marek Čermák

Režie: Tomáš Hanzlík

Kostýmy: Vendula Johnová

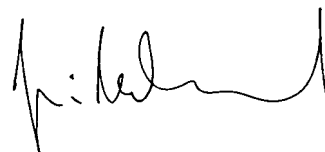
UMĚLECKÝ ŠÉF OPERY NÁRODNÍHO DIVADLA JIŘÍ NEKVASIL

Rok 2004 byl pro Operu Národního divadla v prvé řadě ve znamení české hudby. Opera Národního divadla se tak výrazným způsobem zapojila do programu Ministerstva kultury České republiky - ČESKÁ HUDBA 2004 - nedílná součást evropské kultury.

Dominantní důraz byl položen na nastudování tří nových inscenací nejvýznamnějších a v roce 2004 jubilujících skladatelů: Leoše Janáčka (1854-1928), Antonína Dvořáka (1843-1904) a Bedřicha Smetany (1824-1884). Tento záměr předznamenala již inscenace z konce prosince 2003 - nastudování opery Leoše Janáčka "Výlety páně Broučkovy" pod taktovkou Sira Charlese Mackerrase.

Celkově lze hodnotit rok 2004 v opeře Národního divadla jako velmi úspěšný. Podařilo se zrealizovat celý dramaturgický plán a dvě zahraniční koprodukce. Přivést ke spolupráci světové dirigenty: Sir Charles Mackerras, Jiří Kout, Gerd Albrecht. Další systematický růst celkové hudební úrovně dále podporuje jmenování nového šéfdirigenta opery Národního divadla, pana Olivera Dohnányiho. Z nových režijních osobností pracujících v Opeře Národního divadla musím připomenout vynikající operní debut Ondřeje Havelky v opeře Martina Smolky "Nagano".

Zaznamenali jsme opět další rozšíření diváckého spektra směrem k mladší a středí generaci, potěšitelný je i zájem médií, který provázal všechny premiéry a projekty.

Jiří Nekvasil, umělecký šéf opery ND

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 2. REPERTOÁR UMĚLECKÝCH SOUBORŮ

2. 2. 1. Balet

V roce 2004 15 titulů Titul	Premiéra	Počet představení na scénách ND	Počet představení na jiných scénách	Celkem v roce 2004
Amerikana II	31.1.2002	2		2
Baletní večer J. Kyliána		2		2
Dítě a kouzla / Sinfonietta	21.12.2000	4		4
Giselle	1.4.2004	11		11
Labutí jezero	12.12.1996	11		11
Louškáček	17.12.1998	11		11
Lucrezia Borgia	20.11.2003	11	1	12
Miniatury	24.4.2004	1		1
Motýlí efekt	9.6.2003	9		9
Raymonda	31.5.2001	5		5
Rodinné album	10.6.2004	7		7
Šťastná sedma / Koncert a moll / Bolero	5.10.2003	5		5
Zkrocení zlé ženy	27.2.2003	8		8
Zpěvy země	21.11.2002	10	1	11
Komponované večery pro hostování			2	
Celkem v roce 2004		95	4	99

2. 2. 2. Činohra

V roce 2004 31 titulů Titul	Premiéra	Počet představení na scénách ND	Počet představení na jiných scénách	Celkem v roce 2004
Coriolanus	29.1.2004	22	1	23
Cyrano z Bergeracu	31.10.2002	24		24
Černé mléko	13.11.2004	6		6
České sekretářky	6.9.2001	26		26
Dobrý člověk ze Sečuanu	6.11.2003	20		20
Eldorado	17.12.2004	8		8
Hotovo, konec!	7.2.2002	7	1	8
Hypermarket	13.6.2004	11		11
Jako naprostý šílenci	29.5.2003	15		15
Komedie omylů	30.9.2000	5		5
Komik	22.2.2001	8		8
Lakomec	15.1.2004	27	3	30
Lucerna	15.11.2001	19		19
Marie Stuartovna	30.3.2000	15		15
Markéta Lazarová	14.3.2002	7	1	8
Maryša	11.11.1999	5		5
Mnoho povyku pro nic	16.9.1999	8		8
Naši furianti	17.6.2004	14	1	15
Nebyl jen Hamlet	12.12.2002	16		16
Pokoušení	13.5.2004	12		12
Pronásledování a umučení dr. Šaldy	7.10.2004	9	1	10
Prospaný život	18.10.2003	9		9
Prvotřídní ženy	26.2.2004	17	1	18

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Před penzí	15.11.2000	7	7
Psychóza ve 4.48	6.3.2003	16	16
Romeo a Julie	23.1.2003	22	22
Sluha dvou pánů	22.9.1994	18	18
Slyšet hlasy	2.11.2003	15	15
Škola pomluv	4.11.2004	8	8
Vabank	14.5.2002	11	11
Večer tříkrálový	26.9.2001	6	6
Venkov	5.11.2002	13	13
Celkem v roce 2004		411	420

2. 2. 3. Opera

V roce 2004 34 titulů Titul	Premiéra	Počet představení na scénách ND	Počet představení na jiných scénách	Celkem v roce 2004
Adriana Lecouvreur	23.9.2004	3		3
Carmen	15.3.1999	6		6
Coronide / Torso	5.12.2004	1		1
Čert a Káča	21.9.2003	13		13
Čertova stěna	20.12.2001	3		3
Don Giovanni	10.10.2002	32		32
Ilseino srdce	29.6.2004	1		1
Její pastorkyňa	13.4.1997	3		3
Kouzelná flétna	13.2.2001	26		26
Kráska a zvíře	28.8.2003	11		11
La Bohème	16.1.1992	6		6
La Traviata	21.2.1998	10		10
Le nozze di Figaro	9.2.2002	21		21
Libuše	11.5.1995	2		2
Macbeth	26.6.2002	3		3
Máchův deník	1.5.2003	8		8
Man and Boy: Dada	4.12.2004	3		3
MrTVÁ?	17.10.2004	1		1
Mysterium fidei	27.3.2004	1		1
Nagano	8.4.2004	6	1	7
Nevinná Yta	1.2.2004	1		1
Orlando Furioso - výběr z opery	28.8.2004		1	1
Osud - koncertní provedení	19.4.2002		1	1
Poslední páska*	16.10.2003	3		3
Prodaná nevěsta	12.11.2004	6		6
Prodaná nevěsta	5.6.1999	6		6
Příhody lišky Bystroušky	19.12.2002	7		7
Requiem	4.3.2004	10		10
Rigoletto	20.12.1995	6		6
Rusalka	2.10.1998	10		10
Sasíci v Čechách	16.5.2004	1		1
Tosca	25.11.2000	8		8
Vanda	9.5.2004	4	1	5
Výlety páně Broučkovy	20.12.2003	7	2	9
Zpráva pro Akademii / Bertram a Mescalinda	28.11.2002	6		6
Celkem v roce 2004		235	6	241

* společný projekt činohry a opery

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 3. ZÁJEZDY UMĚLECKÝCH SOUBORŮ

2. 3. 1. Balet

Domáci:

3. 2. 2004

Komponovaný večer pro festival Janáčkovo Brno,

Již tradičně zavítal soubor baletu ND na hudební festival Janáčkovo Brno. Večer byl složen z choreografií Jiřího Kyliána (Sinfonietta, Návrat do neznámé země) a Petra Zusky (Sonáta).

Mahenovo divadlo, Brno

20. 12.

Petr Malásek: Lucrezia Borgia

Janáčkovo divadlo, Brno

Zahraniční:

24. 2. 2004

Komponovaný večer z choreografií Jiřího Kyliána

Sinfonietta, Návrat do neznámé země, Stamping Ground

Teatro Sociale, Trento (Itálie)

3. 7. 2004

Galavečer v rámci Nervi festivalu v Janově

Koncert byl věnován všem přístupujícím zemím do Evropské unie. Tereza Podařilová - první sólistka baletu ND, Alexander Katsapov - první sólista baletu ND, Jurij Slipič, Nikola Márová, Jiří Kodým a Pavel Pišan reprezentovali Českou republiku choreografií Jiřího Kyliána Návrat do neznámé země.

2. 3. 2. Činohra

Domáci:

30. 4. 2004

Vladislav Vančura: Markéta Lazarová

Národní divadlo Brno, festival Trialog 2004

15. 5. 2004

Caryl Churchill: Prvotřídní ženy (Top Girls)

Městské divadlo Zlín, festival Setkání 2004 Stretnutie

15. 9. 2004

Molière: Lakomec

Divadlo J. K. Tyla Plzeň, festival Divadlo 2004

Zahraniční:

4. 4. 2004

Peter Turrini: Hotovo, konec!

Maďarsko, Gadonyi Géza Színház, Eger

15. a 16. 10. 2004

Molière: Lakomec

Slovensko, Státní divadlo Košice

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

6. 11. 2004

Ladislav Stroupežnický: Naši furianti

Slovensko, Divadlo P. O. Hviezdoslava, Bratislava

7. 11. 2004

William Shakespeare: Coriolanus

Slovensko, Divadlo P. O. Hviezdoslava, Bratislava

30. 11. 2004

Anonym: Pronásledování a umučení dr. Šaldy

Slovensko, Divadlo P. O. Hviezdoslava, Bratislava

2. 3. 3. Opera

Domáci:

29. 1. 2004

Leoš Janáček: Výlety páně Broučkovy

Národní divadlo Brno - na hudebním festivalu Janáčkovo Brno

31. 1. 2004

Leoš Janáček: Osud

Národní divadlo Brno - na hudebním festivalu Janáčkovo Brno (koncertní provedení)

28. 8. 2004

Antonio Vivaldi: Orlando Furioso - výběr z opery

zámecká zahrada zámku Valtice

Zahraniční:

1. 6. 2004

Antonín Dvořák: Vanda

Rakousko, Grosser Saal des Musikvereines, Vídeň (koncertní provedení)

8. 6. 2004

Leoš Janáček: Výlety páně Broučkovy

Slovensko, Slovenské národné divadlo, Bratislava - na Mezinárodním festivalu hudebního divadla

9. 6. 2004

Martin Smolka: Nagano

Slovensko, Slovenské národné divadlo, Bratislava - na Mezinárodním festivalu hudebního divadla

2. 4. OCENĚNÍ UMĚLCŮ ND

BALET:

Nominace a ceny udělené v roce 2004:

Tereza Podařilová (první sólistka baletu ND)

Cena Thálie 2003 za roli Kateřiny v baletu Zkrocení zlé ženy

Alexander Katsapov (první sólista baletu ND)

hlavní cena Philip Morris Ballet Flower Award 2003 pro nejlepšího baletního umělce v oboru klasický tanec

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Nominace a ceny za umělecké výkony v roce 2004:

Zuzana Susová (první sólistka baletu ND)
Cena Thálie 2004 za titulní roli v baletu Giselle

Michal Štípa
Cena Thálie 2004 za roli Alberta v baletu Giselle

Nikola Márová
nominace na Cenu Thálie 2004 za roli Myrthy v baletu Giselle

ČINOHRA:

Nominace a ceny udělené v roce 2004:

Michal Dočekal (šéf činohry Národního divadla)
Cena nadace Český literární fond za Projekt Bouda v roce 2003
Mezinárodní cena Ennia Flaiana 2003 (za umělecký přínos činohře ND a za otevřený přístup k evropským vlivům)

Boris Rösner
Cena Divadelních novin a společnosti Sazka v kategorii herecký výkon sezony bez ohledu na žánr za roli Harpagona v inscenaci Molièrova Lakomce

Michal Slaný
nominace na Cenu Thálie 2003 za roli Raye v inscenaci Slyšet hlasy

Richard Krajčo
nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 za titulní postavu hry Hamlet-stroj v rámci Projektu Bouda

Činohra Národního divadla
nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii Divadlo roku

Sarah Kane: Psychóza ve 4.48
nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii Hra roku

Martin Chocholoušek
nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii Scénografie roku za scénu k inscenaci Romeo a Julie)

Daniel Fikejz
nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii Hudba roku za scénickou hudbu k inscenaci Romeo a Julie

Nominace a ceny za umělecké výkony v roce 2004:

Boris Rösner
Cena Thálie 2004 a Cena Alfréda Radoka 2004 za roli Harpagona v inscenaci Molièrova Lakomce

Magdaléna Borová
Cena Alfréda Radoka 2004 v kategorii Talent roku

Jitka Smutná
nominace na Cenu Thálie 2004 za roli Pokladní v inscenaci hry Vasilije Sigareva Černé mléko

David Marek
nominace na Cenu Alfréda v kategorii Scénografie roku za scénu k Molièrově Lakomci

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

OPERA:

Nominace a ceny udělené v roce 2004:

Yvona Škvárová

Cena Thálie 2003 za roli Marylin Klinghoffer v inscenaci The Death of Klinghoffer

Jan Vacík

Cena Thálie 2003 za roli Matěje Broučka v inscenaci Výlety páně Broučkovy

Antonín Švorc

Cena Thálie 2003 za celoživotní mistrovství v oboru opera

La Belle et la Bête

Cena Alfréda Radoka 2003 v kategorii Scénografie roku

The Death of Klinghoffer

Operní inscenace roku v anketě Divadelních novin

The Death of Klinghoffer

Nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii Inscenace roku

Daniel Dvořák

Nominace na Cenu Alfréda Radoka 2003 v kategorii scénografie roku za scénu k inscenaci The Death of Klinghoffer

Nominace a ceny za umělecké výkony v roce 2004:

Martin Smolka / Jaroslav Dušek: Nagano

Cena Alfréda Radoka 2004 v kategorii Hra roku

Martin Smolka

Nominace na Cenu Alfréda Radoka 2004 v kategorii Hudba roku za operu Nagano

2. 5. PROGRAMY PRO ZVÝŠENÍ NÁVŠTĚVNOSTI A PODPORA SPECIFICKÝCH SKUPIN DIVÁKŮ

2. 5. 1. Umělecké programy na podporu návštěvnosti

Všechny tři umělecké soubory ND se snaží o maximální návštěvnost u každého titulu, ať už volbou termínů repríz, angažováním umělecky atraktivních hostů a spolupracovníků či cílenou propagací. Důležitým prvkem je i péče o diváka a snaha přiblížit mu práci souboru a jednotlivé inscenace na besedách a dalších setkáních. Balet ND spolupracuje s Klubem přátel baletu, který mimo jiné spolupořádá návštěvy tréninků a zkoušek či besedy se sólisty. Stejně tak při souboru opery již dlouhodobě aktivně působí Kruh přátel opery, který se rovněž podílí na popularizaci a zpřístupnění operního žánru široké veřejnosti.

Umělecké soubory zároveň usilují o nové divácké okruhy, oslovují různé cílové skupiny s cílem rozšířit vnímání Národního divadla ze strany veřejnosti o další, netradiční, rozměry. Proto v repertoáru nechybí ani projekty reflektující moderní umělecké trendy, inscenace přesahující jednotlivé umělecké žánry, neobvyklá nastudování klasických titulů apod.

Na tuto činnost s dlouhodobější perspektivou navazuje snaha o výchovu nových diváckých generací, tedy práce s dětmi a pro děti.

BALET

Programy pro děti a mládež

Balet Národního divadla si vytkl úkol přiblížit repertoár a taneční umění jako celek hlavně dětem a mladému divákovi. Tato tendence je příslibem vytvoření další generace diváků schopných vnímat baletní tvorbu se zájmem a účastí. Důležitá byla spolupráce s Taneční konzervatoří hl. m. Prahy, jejíž studenti vystupovali s baletem ND či v samostatných představeních a získali tak cenné zkušenosti.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

V rámci večera Šťastná sedma / Koncert a moll / Bolero vytvořil Petr Zuska choreografii „přímo na míru“ pro studenty Taneční konzervatoře hl. m. Prahy na skladbu Maurice Ravela s názvem Bolero.

Baletní mistr ND a choreograf Jan Kodet postavil pro studenty z Taneční konzervatoře hl. m. Prahy svou zatím poslední choreografii Povídání s Fridou, kterou uvedl v rámci absolventského představení školy ve Stavovském divadle. V několika tanečních obrazech zde zachytil emotivní životní osudy mexické malířky Fridy Kahlo.

Díky pravidelné spolupráci Národního divadla a společnosti Palatajkov se uskutečnila představení, které byla věnována dětem z dětských domovů a také dětem, které pocházejí ze sociálně slabších vrstev. 25. září 2004 se uskutečnilo jubilejní desáté představení – dárkem jim bylo nové zpracování romantického baletu Giselle.

Při souboru baletu ND též působí Dětské baletní studio, kde se děti setkávají se světem baletu a získávají vztah k tomuto žánru.

ČINOHRA

Projekt Bouda II

V červnu 2004 navázala činohra ND na úspěšný Projekt Bouda z minulého roku a v netradičním objektu na piazzetě u Národního divadla uvedla ve světové premiéře hru slovenského autora V. Klimáčka Hypermarket v režii šéfa činohry Michala Dočekala.

Literární salony v Divadle Kolowrat

V uplynulém roce se činohra intenzivně věnovala volnému cyklu Literárních salonů v Divadle Kolowrat, ve kterém v podání herců činohry ND zaznívaly u nás dosud neuvedené texty. 13. února 2004 byla uvedena hra makedonského dramatika Jugoslava Petrovského Porcelánová váza. 23. února 2004 zazněla hra držitele Nobelovy ceny Güntera Grasse Plebejci zkoušejí povstání. 31. března 2004 se ve večerních hodinách v Divadelním klubu v Kolowratském paláci odehrálo poetické pásmo o fotbale Ať mír dál zůstává s naší kopanou! Večery 6. března a 1. dubna 2004 patřily v Divadle Kolowrat hře člena činohry ND Oldřicha Vlčka Umění milovat s podtitulem Hra na schovávanou. Odpoledne 24. dubna 2004 se odehrálo scénické pásmo Setkání maminek s lidmi aneb Jak je těžké být matkou a 6. května 2004 „gaunerská komedie“ Pavla Landovského Protentokrát zbohatnem.

13 let Divadla Kolowrat

7. prosince 2004 byla zahájena ve druhém patře Kolowratského paláce výstava Velké hvězdy v malém prostoru aneb 13 let Divadla Kolowrat. Součástí vernisáže byl i akustický koncert Richarda Krajča a skupiny The Ecstasy of Saint Theresa a aktovka Vražednice z inscenace Mittererovy Návštěvní doby, kterou byla v roce 1991 činnost Divadla Kolowrat zahájena. Na přípravě výstavy se podíleli studenti prvního a druhého ročníku Vyšší odborné školy publicistické. Celá akce byla zaměřena na přilákání mladé divácké generace do Divadla Kolowrat a byla podpořena měsíční vizuální kampaní „ve výši očí“.

Čtení italských her v Divadle Kolowrat

Národní divadlo ve spolupráci s Divadlem na Vinohradech, italským divadelním ústavem ETI a za podpory Italského kulturního institutu uskutečnilo scénické čtení her současných italských dramatiků v rámci projektu Itálie v Praze – Divadelní cesta 2004. Pražští diváci měli možnost zhlédnout v Divadle Kolowrat 11. prosince 2004 komedii Natalie Ginzburgové Vzal jsem si tě pro zábavu a 12. prosince 2004 jednoaktovku Oberon dramatika Uga Chitiho. Režie se zhostila Lucie Bělohradská.

Podoby současného dramatu

Činohra Národního divadla pokračovala do poloviny roku 2004 v projektu Podoby současného dramatu, který zahrnoval české a světové premiéry současných divadelních her uváděné na scénách ND. V roce 2004 v rámci tohoto projektu uvedla tyto inscenace: C. Churchill: Prvotřídní ženy (Top Girls), V. Havel: Pokoušení, Projekt Bouda II - V. Klimáček: Hypermarket. Mediálním partnerem tohoto projektu byla Česká televize, která ke všem premiérám odvysílala spoty na obou svých programech.

OPERA

Opera Národního divadla pokračuje v trendu nastoupeném příchodem nového vedení v roce 2002.

Nabízí široce rozkročenou dramaturgii zahrnující všechna významná operní období od klasicismu až po současné hudební divadlo. Současně přináší i v zahraničí již klasické tituly (Francesco Cilea - Adriana Lecouvreur), repertoár dále obohacují světoznámá díla v neobvyklých provedeních (např. Giuseppe Verdi - Requiem ve scénickém nastudování), méně známé opery nejvýznamnějších českých skladatelů (Antonín Dvořák - Vanda) či opery nové, vznikající na objednávku ND (Martin Smolka: Nagano).

Diváckou atraktivitu podpořila spolupráce s významnými osobnostmi z řad inscenátorů a pěvců (dirigenti Sir Charles Mackerras - Vylety paně Broučkovy, Leopold Hager - Don Giovanni, Jiří Kout - Requiem, Gerd Albrecht - Vanda; režiséři – např. Ondřej Havelka -

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Nagano; pěvci – mimo jiné Olga Romanko - Vanda, Eva Urbanová a Oleg Kulko - Adriana Lecoureur, Anja Silja a Štefan Margita - Její pastorkyňa, Ann Murray - Don Giovanni) a zajímavé koprodukce se zahraničními divadly (Theater Erfurt - Adriana Lecoureur, Badisches Staatstheater v Karlsruhe - Man and Boy: Dada).

Opera dále úspěšně pokračuje v započatých projektech: Český triptych, Minimalismus v operě, Bušení do železné opony.

V péči o nejmladší generaci opera ND podporuje Dětskou operu Praha, která svou činností buduje zájem dětí o operní žánr, ať už v roli účinkujících či v pozici budoucích diváků.

OTEVŘENÁ NÁRUČ

22. – 25. 3. Národní a Stavovské divadlo

Národní divadlo zároveň připravilo speciální projekt věnovaný přímo menšinovým skupinám a jejich umělecké tvorbě. První ročník festivalu Otevřená náruč nabídl produkce divadelních a hudebních skupin, pro které byla první scéna dříve nedostupným snem. S úspěchem zde vystoupili Pantomima neslyšících S. I., Bohnická divadelní společnost, The Cracow Klezmer Band, Věra Bílá a Kale. Příležitost tak dostaly soubory, jejichž umělci dali prostor na scénách ND neobvyklým žánrům a zároveň otevřeli scény Národního divadla skutečně novému publiku.

Mezi další nové programy, které přilákaly pozornost a zájem zejména hudebního publika, patřily:

Koncert k výročí narození W. A. Mozarta

Účinkovali: Talichův komorní orchestr, M. Nostitz Quartet, Marcis Kulis, Michiyo Keiko

27. 1. Stavovské divadlo

Adventní koncerty

Karel Stecker: České koledy

Jakub Jan Ryba: Rozmilý slavičku, Česká mše vánoční

28. 11., 5. 12., 12. 12., 19. 12. v Národním divadle

2. 5. 2. Marketing

Národní divadlo v roce 2004 plynule navázalo na úspěšnou mediální kampaň „Národní divadlo zase hoří!“, kterou veřejnost velmi dobře přijala a pochopila. Cílem dalšího období bylo dále naplňovat tuto ideu nejen v uměleckém smyslu, ale též z hlediska marketingu a nových přístupů k široké veřejnosti. Tato oblast zahrnuje spektrum činností od organizace systému prodeje vstupenek až po mediální komunikaci a prezentaci ND.

Předprodej vstupenek

Významnou inovací byla změna předstihu předprodeje vstupenek z jednoho na pět měsíců. Toto opatření, které se setkala s jednoznačně pozitivní reakcí ze strany diváků, navíc plní funkci nezpochybnitelného „průzkumu trhu“ a dále umožní ND pružně reagovat na zájem diváků při tvorbě plánu představení.

Dalším úspěchem zvyšujícím komfort diváků při nákupu vstupenek se stalo zjednodušení jejich internetových rezervací. Novou kvalitou je možnost vyzvednout rezervované vstupenky kdekoli na více než sto místech po celé České republice.

Mediální komunikace a propagace

ND stále pokračuje ve své strategii informovat všemi dostupnými prostředky o svých představeních, představit divákům své umělecké osobnosti a přiblížit široké veřejnosti dění v Národním divadle.

Výrazem této snahy je nejen plošná propagace repertoáru, která byla rozšířena o nové prvky a reklamní nosiče, ale též úspěšný měsíčník Národní divadlo.

Podstatné rozšíření, vedle stálých mediálních partnerů ND, zaznamenala spolupráce jednotlivých uměleckých souborů s veškerými českými sdělovacími prostředky, od veřejnoprávních médií až po komerční televize a rozhlasové stanice. Významně se rozvinula i spolupráce s internetovými kulturními servery, kde z množství všech prezentací ND, on-line rozhovorů a dalších příspěvků je nutno uvést alespoň úspěšnou akci „Den s Národním divadlem“ serveru Scena.cz na přelomu března a dubna 2004.

K nárůstu aktivit v oblasti sdělovacích prostředků přispělo i zřízení specializovaného útvaru – Mediálního servisu ND, který nově zastřešuje komunikaci se zástupci médií a koordinuje aktivity jednotlivých souborů v zájmu jednotné mediální prezentace ND jako celku.

Národní divadlo dětem

Snaha jednotlivých souborů získat mladého diváka vyústila v nový program zahrnující všechny činnosti Národního divadla. Kromě běžných rodinných slev a představení věnovaných dětem vznikla mimo jiné nová edice dětských „pohádek“ - divadelních programů.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Tato řada je graficky i textově přizpůsobena dětskému vnímání, vhodnou formou přibližuje dětem jednotlivá představení a je motivací k první návštěvě divadla. Úvodním titulem byl Louskáček baletu ND.

2. 5. 3. Cenová politika pro specifické skupiny diváků

Cenová zvýhodnění pro mladé diváky

Na podporu výchovy zájmů mladých diváků je vypracován a uplatňován systém slev v rámci akcí Karta mládeže, Klub mladého diváka, pro držitele karty ISIC, ITIC a GO 25, slevy pro studenty a slevy na hromadné objednávky škol. Slevy se pohybují v rozmezí 20 – 50% a jsou individuálně odstupňovány vzhledem ke skupinovým objednávkám a kategorii sedadla.

Cenová zvýhodnění pro zdravotně postižené občany

Všem zdravotně handicapovaným spoluobčanům je trvale věnována náležitá pozornost, která spočívá zejména ve vyčlenění zvláštních míst, ochotné asistenci personálu, v možnosti využití výtahů apod. Zvláštní bezbariérové přístupy však lze řešit vzhledem k architektuře historických objektů a omezeným možnostem stavebních úprav zatím velmi problematicky. Držitelům průkazů ZTP a ZTP-P a jejich doprovodu jsou poskytovány 50% slevy.

Další cenová zvýhodnění

Slevy na veškerá představení jsou poskytovány též účastníkům druhého a třetího odboje. ND se zároveň neustále snaží hledat cesty ke všem divákům a vždy se v rámci stanovených slev snaží maximálně vyjít vstříc jejich možnostem. Na představení s předpokládanou nižší návštěvností jsou dále individuálně poskytovány slevy až do výše 50% seniorům a ostatním sociálně znevýhodněným skupinám obyvatel. ND spolupracuje s řadou institucí a podnikatelských subjektů, kterým přednostně nabízí návštěvy představení za zvýhodněné ceny pro jejich zaměstnance v případě hromadných objednávek.

2. 6. VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI A HOSTÉ NA SCÉNÁCH NÁRODNÍHO DIVADLA

2. 6. 1. Významné události

Evropský večer v Národním divadle

Slavnostní koncert ke vstupu České republiky do Evropské unie

Zdeněk Mácal, Oliver Dohnányi, Agnes Baltsa, Gabriela Beňačková, Héléne Bernardy, Giuseppe Giacomini, Ludovít Ludha, Sami Luttinen, Štefan Margita, Laura Nykänen, Václav Kuneš, Tereza Podařilová, Michal Štípa, členové baletu, činohry a opery Národního divadla

30. 4. v Národním divadle

Ceny Thálie 2003

27. 3. v Národním divadle

Mastercard – Banka roku 2004

19. 10. ve Stavovském divadle

(Shodou okolností titul obdržel generální partner ND – Komerční banka a.s.)

2. 6. 2. Hosté Národního divadla

Balet:

Bayerisches Staatsballett München

Brahms-Schönberg Quartett / Svadebka / The Second Detail

Poprvé v historii České republiky do Prahy zavítal slavný Bavorský státní balet (Bayerisches Staatsballett München) v čele s uměleckým šéfem Ivanem Liškou. V rámci vstupu České republiky do Evropské unie se tento projekt stal jakýmsi startem do budoucna v rámci spolupráce baletních souborů obou domů a samozřejmě také Národního divadla a Bayerisches Staatsoper, jako první české scény a jedné z prvních scén Německa.

19. a 20. 5. v Národním divadle

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Eifman Ballet

La Giselle Rouge

Hostování slavného baletní souboru proběhlo v rámci Dnů ruské kultury v Praze.

19. a 20. 10. v Národním divadle

Balet Slovenského národního divadla Bratislava

Rasputin (autorský balet choreografa Jána Ďurovčíka, hudebního skladatele Henricha Leška a scénografa Borise Kudličky)

7. 11. v Národním divadle

Činohra:

Činohra Slovenského národního divadla Bratislava

Oscar Wilde: Ideální manžel

13. 3. ve Stavovském divadle

Božena Slančíková-Timrava: Velké štěstí

14. 3. ve Stavovském divadle

Astorka Korzo '90 / Združenie Metamorfózy / British Council

Neil LaBute: Bash - Hry posledních dnů

27. 5, 28. 5. v Divadle Kolowrat

Cheek by Jowl

W. Shakespeare: Othello

23. 9. ve Stavovském divadle

Teatro di Roma

Paměti císaře Hadriána

20. 11. ve Stavovském divadle

FESTIVAL NĚMECKÉHO DIVADLA

Burgtheater Vídeň

Elfriede Jelinek: Das Werk (Dílo)

31. 10. v Národním divadle

Berliner Ensemble

Gotthold Efraim Lessing: Židé

7. 11. ve Stavovském divadle

Opera:

Combattimento Consort Amsterdam

G. F. Händel: Agrippina

25. 10. ve Stavovském divadle

2. 6. 3. Koncerty a další pořady

Dětská opera Praha

Malý Mozart

18. 1., 2. 5., 26. 9. v Divadle Kolowrat

Hans Krása / Bohuslav Martinů: Brundibár / Otvírání studánek

21. 2., 27. 3. v Divadle Kolowrat

Svět s balonky

17. 10. ve Stavovském divadle

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Divadlo Semafor

Včera večer poštou ranní

19. 1., 28. 1., 15. 2., 22. 2., 29. 2., 13. 3., 21. 3., 4. 4., 25. 4., 16. 5. v Divadle Kolowrat

Koncert Hany Hegerové

26. 3. v Národním divadle

Velikonoční koncert

Johann Sebastian Bach: Janovy pašije

Musica Florea, Pražský komorní sbor, Dětská opera Praha, Marek Štrýncl, Lubomír Mátl, Milan Malý, Ludmila Vernerová, Jana Sýkorová, Tomáš Černý, Jaroslav Březina, Ki-Hyun Park, Roman Vocel

9. 4. ve Stavovském divadle

Taneční konzervatoř Praha

Absolventský koncert

16. 6., 17. 6. ve Stavovském divadle

Chorea Bohemica

Vánoce s Choreou (vánoční koledy a legendy)

18. 12. a 19. 12. ve Stavovském divadle

2. 7. VÝZNAMNÉ PROJEKTY

2. 7. 1. Výstavní činnost

HISTORICKÁ BUDOVA NÁRODNÍHO DIVADLA:

Kuloárové chodby 1. a 2. balkonu:

Kuloárová chodba na I. balkoně

Název výstavy: **Shakespearova antická dramata v Národním divadle**

(výstava k premiéře Shakespearova Coriolana)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák

Odborná pomoc: Michal Dočekal

Období: 29. 1. - 1. 4.

Kuloárová chodba na II. balkoně

Název výstavy: **Shakespearova antická dramata v Národním divadle**

(výstava k premiéře Shakespearova Coriolana)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák

Odborná pomoc: Michal Dočekal

Období: 29. 1. - 1. 4.

Název výstavy: **Posedlost baletkou a zase baletkou**

Výstava obrazů a kreseb akad. mal. Jana Kunovského inspirovaná Terpsychorou Národního divadla (k premiéře baletu Giselle)

Připravil balet

Autor: akad. mal. Jan Kunovský

Kurátoři: akad. mal. Jan Kunovský a Helena Bartlová

Období: od 1. 4. do 3. 5.

Název výstavy: **Výstava fotografií Ireny Vodákové ze vzniku inscenace opery Kráska a zvíře**

(u příležitosti znovuvedení inscenace)

Připravila opera

Autorka a kurátorka: Irena Vodáková

Období: od 14. 6. do 9. 7.

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Název výstavy: **Divadlo ve fotografiích Václava Chocholy**

Připravila produkce

Autoři koncepce, kurátoři: Blanka Chocholová, Milan Kreuzzieger

Období: od 12. 9. do 6. 12.

Název výstavy: **DARIA - Divadlo a Mateřství**

Výstava fotografií Darii Klimentové, primabaleríny Anglického národního divadla
(k premiéře baletu Louskáček - Vánoční příběh)

Připravil: akad. mal. Jan Kunovský a Helena Bartlová

Autor: Daria Klimentová

Období: od 10. 12. 2004 do 8. 3. 2005

Foyer 1. galerie:

Název výstavy: **Člověk a umělec Hanuš Thein (1904-1974)**

(u příležitosti stého výročí narození)

Připravila opera

Autor a kurátor: MgA. Jan Panenka, Mgr. Taťána Součková

Období: od 8. 2. do 16. 6.

Název výstavy: **Ladislav Stroupežnický v Národním divadle**

(výstava k premiéře Stroupežnického Našich furiantů)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák za pomoci archivu ND

Období: 17. 6. 2004 - 7. 1. 2005

STAVOVSKÉ DIVADLO

Mozartův salonek:

Název výstavy: **Molièrovská tradice v Národním divadle**

(výstava k premiéře Molièrova Lakomce)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák za pomoci archivu ND

Období: 15. 1. - 7. 4.

Název výstavy: **Osobnost Václava Holzkechta (1904-1988)**

(u příležitosti stého výročí narození)

Připravila opera

Autor a kurátor: MgA. Jan Panenka

Období: od 8. 4. do 8. 6.

Název výstavy: **Meisterstück**

Výstava fotografií Romana Sejkota (k premiéře baletu Rodinné album)

Připravil balet

Autor: Roman Sejkot

Kurátoři: Roman Sejkot a Helena Bartlová

Období: od 10. 6. do 10. 9.

Název výstavy: **Učitelka Sklenářová-Malá a žákyně Nasková**

(výstava k životním jubileím obou umělkyně - 160 a 120 let)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák za pomoci archivu ND

Období: 28. 11. 2004 - 29. 1. 2005

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Nostitzův salonek:

Název výstavy: **Nostitzové v českých zemích**

Připomínka významného šlechtického rodu

Připravila produkce

Autor koncepce a scénáře: PhDr. Petr Mašek

Kurátor: Milan Kreuzzieger, Ph. D.

Období: od 27. 1.

KOLOWRATSKÝ PALÁC

Salon Kolowrat

Název výstavy: **Vesmír v pohybu**

Výstava ke 100. výročí narození divadelního režiséra Jiřího Frejky

Připravila produkce

Autor: PhDr. Ladislava Petišková

Kurátor: Milan Kreuzzieger, Ph. D.

Období: od 6. 4. do 7. 9.

Pozn.: Doprovodnou akcí výstavy byla jednodenní konference pořádaná Teatrológickou společností a Národním divadlem, která proběhla v pátek 16. 4. v Salonu Kolowrat.

Výstava byla po ukončení zapůjčena Městskému muzeu v Pacově, kde probíhala od 14. 11. do 31. 12.

Název výstavy: **Divadelní sezona 2002 - 3 ve fotografiích Bohdana Holomíčka**

fotografie ze zákulisí Národního divadla

Připravila produkce

Autor: Bohdan Holomíček

Kurátor: Milan Kreuzzieger, Ph. D.

Období: od 14. 9. do 1. 11.

Pozn.: spojeno s vydáním stejnojmenné publikace, kterou vydalo Národní divadlo ve spolupráci s nakladatelstvím Gallery

Název výstavy: **Prodaná nevěsta v proměnách času**

Připravila produkce ve spolupráci s operou

Autor: MgA. Jan Panenka, Mgr. Taťána Součková

Kurátor: Milan Kreuzzieger, Ph. D.

Období: od 10. 11. 2004 do 16. 1. 2005

Pozn.: Výstava u příležitosti nového nastudování Prodané nevěsty a vydání publikace Jan Panenka - Taťána Součková, Prodaná nevěsta na scénách Prozatímního a Národního divadla, kterou vydalo Národní divadlo ve spolupráci s nakladatelstvím Gallery

Foyer 2. poschodí:

Název výstavy: **Luba Skořepová - 55 let v Národním divadle**

(k jejímu benefičnímu představení Prospaný život)

Připravila činohra

Autor, kurátor: Miloš Dvořák za pomoci jubilanťky a archivu ND

Období: 18. 10. 2003 - 12. 3. 2004

Název výstavy: **Miroslav Doležal v Národním divadle**

(výstava k významnému životnímu jubileu)

Připravila činohra

Autor a kurátor: Miloš Dvořák za pomoci jubilanta a archivu ND

Období: 15. 3. 2004 - 2. 12. 2004

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Název výstavy: **Velké hvězdy na malém prostoru**

(výstava ke 13. výročí Divadla Kolowrat)

Připravila činohra

Autorka a kurátorka: Kateřina Ondroušková, Marta Ljubková a studenti 1. a 2. roč. Vyšší odborné školy publicistiky Praha

Období: 7. 12. 2004 - 14. 4. 2005

Ostatní:

Název výstavy: **Eva Urbanová v titulních rolích slavných oper**

Místo konání: Komerční banka, Václavské nám. 42

Výstava kostýmů Národního divadla

Zajištění výstavy: Barbora Rappaport (KB) a Aleš Frýba (ND)

Spolupráce: Jana Burianová a Helena Krausová

Období: od 30. 11. 2004 do 15. 1. 2005 (29. 11. 2004 - slavnostní vernisáž)

Tato výstava navázala na výstavu Kostýmy z Národního divadla, která probíhala na přelomu roku 2003 a 2004. Národní divadlo a Komerční banka, generální partner ND, založením nové tradice i touto cestou deklarují svoji vzájemnou spolupráci a úzké vztahy.

Výstava, na jejíž vernisáži vystoupila za upřímného aplausu všech přítomných paní Eva Urbanová, opět ozvláštnila bankovní prosoty a dala vyniknout kvalitě kostýmní výroby Národního divadla.

2. 7. 2. Ediční činnost

KNIHOVNA OPERY NÁRODNÍHO DIVADLA

V roce 2004 Opera Národního divadla založila svou novou ediční řadu, kterou chce alespoň částečně suplovat nedostatečnou vydavatelskou činnost nakladatelství na poli hudebního divadla a přinášet publikace, které dokumentují buď jednotlivé inscenace nebo operní tvorbu vybraných osobností, pokouší se přispět do diskuse o současném hudebním divadle apod.

sv. 1

Kráska a zvíře / La Belle et la Bête

Kniha obsahuje umělecké černobílé fotografie Ireny Vodákové z přípravy a ze zákulisí úspěšné inscenace Glassovy opery v podání bratří Petra a Matěje Formanů. Na 160 stranách si můžete prožít příběh náročné přípravy opery a nahlédnout do jejího zákulisí. Knihu doplňují barevné fotografie Františka Ortmana z představení opery, kostýmní návrhy Jana Pištěka, kresby a skici výtvarníků scény, kteří za inscenaci Krásky a zvířete obdrželi prestižní Cenu Alfréda Radoka.

cena: 299 Kč, 160 stran, 300 černobílých a barevných fotografií, vyšlo v červnu 2004

sv. 2

Pavel Petránek: Operní tvorba Rudolfa Karla

Kniha obsahuje nashromážděné materiály ke Karlově operní tvorbě, publikace přináší mimo jiné rozsáhlé dobové ohlasy z tisku, které umožňují si udělat obrázek o recepci, libreta Karlových oper Ilseino srdce, Smrt kmotřička a Tři vlasy děda Vševeda, a velkou řadu dosud nepublikovaných osobních fotografií a snímků z inscenací. Kniha vyšla u příležitosti koncertního provedení Karlovy opery Ilseino srdce v rámci cyklu Český triptych II. - Terezín.

cena: 170 Kč, 288 stran, černobílé fotografie, vyšlo v červnu 2004

sv. 3

Helena Spurná (ed.): Hudební divadlo jako výzva (Interdisciplinární studie)

Kniha představuje ucelený soubor 22 studií zabývajících se opomíjenými a méně známými tématy dějin a teorie hudebního divadla, jeho jednotlivých typů a projevů. Tato práce otevírá zásadní otázky metodologie výzkumu hudebního divadla a rovněž seznamuje s novými, netradičními pohledy na tuto oblast. Jednotlivé studie psali autoři z různých oborů, jednotlivá témata jsou tudíž nahlížena nejen z perspektivy muzikologie a teatrologie, ale též např. literární vědy, politologie, psychologie či sociologie.

cena: 290 Kč, 500 stran, černobílé fotografie, anglické resumé, vyšlo v srpnu 2004

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

sv. 4

Jan Panenka - Taťána Součková: Prodaná nevěsta na scénách Prozatímního a Národního divadla

Bohatý obrazový materiál dokumentuje jednotlivé inscenace od premiéry 1866 po dnešek. Populárně-naučnou formou sleduje kniha vývoj scénografie, kostýmování a líčení, ale i vývoj divadelní fotografie. Komentář k chronologicky řazeným pěti set osmdesáti obrázkům vypráví o výtvarnících, režisérech a pěvcích; na pozadí uměleckého vývoje dokládá také společenské a politické změny v české společnosti. Autoři objevili množství zcela neznámých kolorovaných snímků z období Prozatímního divadla, poprvé podrobně popsali osudy přírodního divadla v Šárce v roce 1913 včetně nálezů unikátních barevných diapozitivů, zjistili nové doklady o představeních Prodané nevěsty v druhé polovině 19. století i doklady o zasahování totalitní moci do podoby inscenací po roce 1948.

cena: 700 Kč, 218 stran, 600 barevných a černobílých fotografií, anglické resumé, vyšlo v listopadu 2004

sv. 5

Pavel Petránek - Milan Černý: Daniel Dvořák & Jiří Nekvasil a jejich divadlo

Publikace vznikla u příležitosti 15. výročí spolupráce Daniela Dvořáka a Jiřího Nekvasila. Základem je komentovaný podrobný fotografický scénář všech jejich společných operních inscenací. Většina inscenací je doplněna všeobecnějšími úvody autorů této knihy, za kterými následují poznámky inscenátorů. Důležitým pramenem k tvorbě Nekvasila a Dvořáka jsou jejich původní scénáře k projektům Opery Furore a Opery Mozart, které jsou zde přetištěny. Jednotlivé kapitoly jsou samozřejmě doplněny o přehled účinkujících ve všech alternacích. Kniha obsahuje také řadu scénických a kostýmních návrhů Daniela Dvořáka. Čtenáře seznamujeme pomocí fotografií také s ostatními vybranými samostatně realizovanými inscenacemi Daniela Dvořáka a Jiřího Nekvasila. V závěru knihy jsou otištěny jejich stručné profesní životopisy a soupis jejich tvorby.

cena: 690 Kč, 320 stran, 1.000 barevných a černobílých fotografií, česko-anglicky, vyšlo v prosinci 2004

AUDIONAHRÁVKY Z PREMIÉR:

Opera Národního divadla pokračuje ve vydávání audionahrávek na CD ze svých nových inscenací. Nahrávky jsou neprodejné, slouží pouze k dokumentačním, propagačním a jiným nekomerčním účelům. ND se tímto počinem stalo největším českým vydavatelem oper. Nahrávky lze studovat kromě archivu ND také ve velkých knihovnách. Nahrávky zachycují unikátní výkony předních našich a světových pěvců a dirigentů. V roce 2004 byly vydány kompletní opery:

Antonín Dvořák: **Čert a Káča** (2 CD)

Leoš Janáček: **Výlety páně Broučkovy** (2 CD)

Martin Smolka: **Nagano** (2 CD)

Tomáš Hanzlík: **Yta innocens** (1 CD)

průřez oper: Hans W. Koch - Zdeněk Plachý - Jiří Šimáček: **Árie k nezaplacení**, Karel Škarka: **Don Juan v pekle**, Markéta Dvořáková: **Žirafí opera**, Miloš Štědroň jun.: **Lidská tragikomedie**, Marek Keprt: **Blumfeld**, Michael Keprt: **Břehy Gangy** (1 CD)

FOTODOKUMENTACE SEZON NÁRODNÍHO DIVADLA

V roce 2002, po nástupu nového vedení divadla, byla založena tradice fotografického dokumentování jednotlivých sezon ND. Vedení ND oslovuje vždy některého z renomovaných divadelních fotografů, kteří jsou následně pověřeni zdokumentováním dění v divadle v průběhu celé sezony. Bohdan Holomíček tak jako první vytvořil soubor dokumentárních fotografií, které z jeho pohledu zachycují divadelní sezonu 2002-2003. Po výstavě v Salonu Kolowrat a publikované monografii vybral sto fotografií, které byly vydány v knižní podobě a jsou rovněž uloženy v archivu Národního divadla. V jeho šlépějích kráček Viktor Kronbauer, který vytvořil soubor fotografií, které zachytily divadelní sezonu 2003-2004. I zde bude po plánované výstavě v historické budově Národního divadla uzavřen definitivní výběr sta fotografií, které budou v průběhu roku 2005 vydány tiskem a poté uloženy v archivu Národního divadla.

V sezoně 2004-2005 je touto činností pověřen Karel Cudlín.

2. 7. 3. Péče o kulturní dědictví

RESTAUROVÁNÍ UMĚLECKÝCH DĚL

- V roce 2004 bylo dokončeno restaurování posledních dvou soch ze souboru Apollón a múzy od Bohuslava Schnircha stojících na atice Národního divadla. Restaurování probíhalo postupně v období od roku 2000. Restaurátorský postup vycházel ze závazného stanoviska Magistrátu hl. m. Prahy a restaurátorský proces byl v průběhu prací konzultován s odborným pracovníkem

2. UMĚLECKÁ ČINNOST NÁRODNÍHO DIVADLA

Národního památkového ústavu v Praze, PhDr. V. Nejedlým. Práce letos opět proběhly od června do září za kontroly a dodržení všech technologických postupů. Sochy restauroval akad. sochař M. Blažek ve spolupráci s Mgr. D. Talaverou a Mgr. I. Kalinou. Restaurování proběhlo ve spolupráci s Nadací Občanského fóra a díky sponzorské pomoci společnosti Unilever.

- Během divadelních prázdnin byly restaurovány čtyři nástěnné malby F. Ženíška a M. Alše: Život, Mýtus, Historie a Zpěv bohatýrský (mastná tempera) ve foyer Národního divadla. Malby restaurovalo sdružení umělců akad. mal. T. Záhoř, akad. mal. T. Berger, akad. mal. P. Stirber.
- Akad. mal. T. Berger restauroval obraz F. Muziky Zátíší (olejomalba) z r. 1927.

PŘÍRŮSTKY UMĚLECKÝCH DĚL V ROCE 2004

V tomto roce byla obohacena sochařská portrétní galerie o dvě nově odlité bysty:

Ve spolupráci s režisérem panem Martinem Otavou došlo k odlití bysty operního pěvce Zdeňka Otavy (1902 - 1980), jejímž autorem je akademický sochař Karel Otáhal. Odlití bysty financoval vnuk pěvce Martin Otava, který ji věnoval Národnímu divadlu.

Další sochou, která obohatila sbírky Národního divadla, byl bronzový odlitek bysty Josefa Svobody, scénografa mezinárodního významu. Paní akad. sochařka Irena Sedlecká-Belsky ji ještě za umělceva života vytvořila podle živého modelu a Národnímu divadlu v Praze ji poskytla bez nároku na autorský honorář.

Obě bysty budou po slavnostním odhalení umístěny v historické budově Národního divadla během první poloviny roku 2005.

Přírůstky do archivu

Bohdan Holomíček - fotograf divadelní sezony 2002-3
Soubor dokumentárních fotografií divadelní sezony 2002-3.

Divadelní texty - ručně psané, osobní texty E. Vojana
J. W. Goethe: Faust, role: Mefistofeles, 1906 nebo 1910
A. S. Suvorin: Tatána Repinová, 1898 - role: Petr I. Sabinin

Josef Svoboda, Komik, 1957 - návrh scény k 1. jednání

Karel Vaca, Děvka z města Théby, 1967 - návrh scény, návrh revuální opony, návrh na plakát Maryša, 1980 - soubor 29 kostýmních návrhů - skic

Eduard Tomek - Šípková Růženka, 1948 - 4x návrhy scén, Jubileum F. A. Šuberta, 1949 - návrh scény k slavnostnímu večeru, Svatební scény, 1950 - návrh scény, Labutí jezero 1951 - 6x návrh scény, Don Juan, 1952 - 2x návrh scény, Krysař, 1952 - 2 návrhy scén, Dalibor, 1958 - 4x návrh scény

Dary

Fotoalbum Hanuše Theina - fotografie z rolí od počátku 20. let 20. stol. až do r. 1938, daroval ing. Hanuš Thein
fotografie v rámech s věnováním Hanuši Theinovi - A. Sedláčková, V. Talich, J. Krombholc, V + W, Ostrčil s Theinem

Fotografie z oper - 40 a 50. léta - foto Heinrich, Svoboda - kopie, 60 ks
darovala Markéta Staňková

2. 7. 4. Digitalizace archivu

V lednu roku 2004 byli ministr kultury a následně odborná i laická veřejnost seznámeni s dokončením první etapy digitalizace archivu, ve které byly přepsány do elektronické podoby všechny premiéry ND v letech 1883-2003 včetně obsazení a všech alternativ a tato databáze byla zpřístupněna veřejnosti na webových stránkách ND. V současné době probíhá II. etapa tohoto projektu - zaznamenávání denního repertoáru od r. 1883. Do konce roku 2004 byly přepsány tzv. denní cedule z let 1883 - 1900.

Navíc byla v září 2004 souběžně odstartována III. etapa, která představuje časově náročný proces skenování obrazových dokumentů, jejich uložení do elektronického archivu ND a následné zpřístupnění na webových stránkách.

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 1. HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Celkové náklady ND za hlavní a hospodářskou činnost za rok 2004 činily částku ve výši 670.592,95tis. Kč, celkové výnosy pak 899.511,97tis. Kč. ND tak uzavřelo celkový hospodářský výsledek za rok 2004 se ziskem 228.919,02tis. Kč.

Hlavní činnost

ND v roce 2004 vykazalo náklady na hlavní činnost ve výši 661.006,12tis. Kč a výnosy 888.240,13tis. Kč. Hospodářský výsledek hlavní činnosti tedy představuje zisk ve výši 227.234,01tis. Kč.

Zisk z hlavní činnosti byl podstatně ovlivněn účetní operací provedenou na základě Vyhlášky MF ČR č. 549/2004 Sb., kterou se mění Vyhl. č. 505/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto nově platného právního předpisu ND výsledkově snížilo fond reprodukce majetku o 208.348,68tis. Kč, a to z důvodu finančně nezajištěných účetních odpisů z minulých let (dlouhodobě od roku 1995 do roku 2002). V souladu s uvedenou vyhláškou MF ČR byla adekvátní částka zaúčtována do výnosů.

Bez této účetní operace by zisk z hlavní činnosti za rok 2004 i tak činil 18.885,33tis. Kč.

Hospodářská činnost

Náklady na hospodářskou činnost činily v roce 2004 částku 9.586,83tis. Kč a výnosy 11.271,84tis. Kč. Hospodářská činnost ND tak dosáhla zisku ve výši 1.685,01tis. Kč.

Kladný výsledek hospodaření v hospodářské činnosti umožnil z 92% snížit zůstatek ztráty způsobené v důsledku povodní 2002. K 31.12. 2004 je evidována ve výši 1.831,596tis. Kč a po vypořádání výsledku hospodaření činí již jen 146,60tis. Kč.

3. 1. 1. Faktory ovlivňující hospodaření ND v roce 2004

Na kladném výsledku hospodaření Národního divadla se podílela řada skutečností, z nichž mezi hlavní patří

- výše uvedená účetní operace výsledkového snížení fondu reprodukce
- přínos z výnosů z reklamní činnosti, darů a dalších aktivit ND
- významná podpora MK ČR poskytnutá na vybrané kulturní projekty
- trvalá opatření vedení ND k maximální hospodárnosti a účelné vynakládání všech prostředků, určených na nákupy, služby, osobní i ostatní výdaje
- zapojení mimořádných zdrojů ve výši 15.533,04tis. Kč do rozpočtu ND, které představují soudem přiznané úroky z prodlení a náklady řízení v souvislosti se soudním řešením pohledávek ND
- zvýšené výnosy z vlastních výkonů, kde oproti plánu bylo dosaženo výrazně lepších výsledků, a to jak v oblasti překročení tržeb za vstupné, tak i ostatních výnosů ND.

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 1. 2. Výkaz zisku a ztráty

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 16.01.2005

*Příloha č.2 k vyhlášce č. 505/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů
s účinností pro organizační složky
státu, státní fondy, územní
samosprávné celky a příspěvkové
organizace*

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

(v tis. Kč na dvě desetinná místa)

sestavěný k 31.12.2004

IČO
00023337

OKEČ: 000092

Název organizace: Národní divadlo

Sídlo: Ostrovní 1, Praha 1

Právní forma: příspěvková organizace

účet	Název položky	pol. číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
501	spotřeba materiálu	1	39 930.13	958.51
502	spotřeba energie	2	28 249.70	993.10
503	spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	3		
504	prodané zboží	4	3 173.95	
511	opravy a udržování	5	16 599.78	700.11
512	cestovné	6	3 977.35	
513	náklady na reprezentaci	7	1 256.84	
518	ostatní služby	8	129 096.67	1 226.27
521	mzdové náklady	9	245 709.73	1 519.59
524	zákonně sociální pojištění	10	85 653.72	530.19
525	ostatní sociální pojištění	11		
527	zákonně sociální náklady	12	5 110.58	30.39
528	ostatní sociální náklady	13	1 495.87	4.56
531	daň silniční	14		
532	daň z nemovitostí	15	27.20	
538	ostatní daně a poplatky	16	187.02	
541	smluvní pokuty a úroky z prodlení	17		
542	ostatní pokuty a penále	18	2.81	
543	odpis pohledávky	19	1 526.43	
544	úroky	20	33.94	
545	kurzové ztráty	21	145.24	
546	dary	22		
548	manka a škody	23	434.75	
549	jiné ostatní náklady	24	15 086.55	125.37
551	odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	25	70 974.57	3 498.74
552	zůstatková cena prodaného dlouhodob.nehmot. a hmot.majetku	26	12 265.50	
553	prodané cenné papíry a podíly	27		
554	prodaný materiál	28	67.79	
556	tvorba zákonných rezerv	29		
559	tvorba zákonných opravných položek	30		
	Náklady celkem	31	661 006.12	9 586.83

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

účet	Název položky	pol. číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
601	tržby za vlastní výroby	32	798.85	
602	tržby z prodeje služeb	33	120 817.65	11 255.63
604	tržby za prodané zboží	34	4 466.83	
611	změna stavu zásob nedokončené výroby	35		
612	změna stavu zásob polotovarů	36		
613	změna stavu zásob výrobků	37		
614	změna stavu zvířat	38		
621	aktivace materiálu a zboží	39	60.58	
622	aktivace vnitroorganizačních služeb	40		
623	aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	41		
624	aktivace dlouhodobého hmotného majetku	42	18 911.65	
641	smluvní pokuty a úroky z prodlení	43	14 288.50	
642	ostatní pokuty a penále	44		
643	platby za odepsané pohledávky	45	0.06	
644	úroky	46	2 213.77	
645	kurzové zisky	47	23.83	
648	zúčtování fondů	48	6 917.98	
649	jiné ostatní výnosy	49	272 489.95	16.21
651	tržby z prodeje dlouhodobého nehmot. a hmot. majetku	50	325.17	
652	výnosy z dlouhodobého finančního majetku	51		
653	tržby z prodeje cenných papírů a podílů	52		
654	tržby z prodeje materiálu	53		
655	výnosy z krátkodobého finančního majetku	54		
656	zúčtování zákonných rezerv	55		
659	zúčtování zákonných opravných položek	56		
691	příspěvky a dotace na provoz	57	446 925.31	
	Výnosy celkem součet položek 32 až 57	58	888 240.13	11 271.84
	Výsledek hospodaření před zdaněním rozdíl položek 58 - 31	59	227 234.01	1 685.01
591	daň z příjmů	60		
595	dodatečné odvody daně z příjmů	61		
	Výsledek hospodaření po zdanění položka 59 - 60 - 61	62	227 234.01	1 685.01

Odesláno dne: 17.1.2005		Razítko: Podpis odpovědné osoby: ak. arch. Daniel Dvořák	Podpis odpovědné osoby za sestavení: Ing. Jaroslav Dvořák
Okamžik sestavení: 16.1.2005			
			Telefon: 224901368

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 1. 3. Vypořádání výsledku hospodaření

Hlavní činnost

Vykázaný výsledek hospodaření za hlavní činnost v roce 2004 v celkové výši 227.234,01tis.Kč v plné výši pokryje evidovanou ztrátu z minulých let ve výši 214.682,73tis. Kč a dále umožňuje realizovat přiděly do fondů ND v celkové výši 12.551,28tis. Kč.

ND ke dni zpracování účetní závěrky za rok 2004 navrhlo ke schválení Ministerstvu kultury ČR, zřizovateli ND, následující rozdělení do jednotlivých fondů: 25%, do fondu reprodukce, 65% do rezervního fondu, 10% do fondu odměn.

Hospodářská činnost

Zisk z hospodářské činnosti ve výši 1.685,01tis. Kč je plně určen na úhradu evidované ztráty z minulých let a zůstatek ztráty z této činnosti činí ještě 146.60tis. Kč.

3. 2. Doplnující údaje k hospodaření ND

3. 2. 1. Převod nevyužitých prostředků

K datu zpracování účetní závěrky ND vykazalo zůstatek rezervního fondu ve výši 9.000tis. Kč. Jedná se o peněžní dary poskytnuté v závěru roku 2004, účelově vázané na zajištění kulturních akcí a kulturní činnosti ND a jako takové budou zapojeny do rozpočtu roku 2005.

3. 2. 2. Zálohové platby

Objem vykázaných zálohových plateb je vzhledem k celkovému ročnímu obratu minimální a je nutný pro zajištění řádného chodu organizace zejména na počátku roku.

Provozní zálohy	Účel	v Kč
xxx	elektrická energie	1.557.580,00
xxx	zemní plyn	1.503.000,00
xxx	pitná voda	310.740,00
xxx	teplo	120.178,00
xxx	elektrické energie	21.439,20
xxx	exekuce	21.000,00
xxx	odesílání SMS	500,00
xxx	vypracování evakuačního plánu	10.000,00
xxx	výtvarný návrh interier	13.500,00
xxx	výstavnické figuríny - vratná jistina	50.000,00
xxx	veletrh cestovního ruchu xxx	107.720,00
xxx	předplatné xxx	2.590,00
xxx	předplatné xxx	250,00
xxx	předplatné 2005 xxx	1.866,67
xxx	předplatné 2005 xxx	18.000,00
xxx	předplatné 1-6/2005 xxx	4.818,00
xxx	předplatné 2005 xxx	732,00
xxx	předplatné 2005 xxx	200,00
Celkem		3.744.113,87
Zálohy na investice		v Kč
xxx	nákup harfa	675.000,00

xxx - vzhledem ke smluvním podmínkám ND nezveřejňuje jednotlivé dodavatele

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 2. 3. Výdaje na zahraniční pracovní cesty a zájezdy

Stejně jako v minulých letech i v roce 2004 Národní divadlo zaměřilo velkou pozornost na získávání nových a rozšiřování dosavadních kulturních kontaktů u vědomí toho, že rok 2004 se stal mezníkem v oblasti mezinárodních vztahů vzhledem ke vstupu ČR do EU.

Individuální služební cesty

- Jednou z náplní individuálních zahraničních pracovních cest bylo navázání a udržení uměleckých kontaktů. Byla realizována konkrétní jednání s interprety, dirigenty, režiséry a dalšími tvůrčími osobnostmi i se zástupci evropských divadel v rámci přípravy koprodukčních projektů. Cílem těchto cest dále byla též účast zástupců Národního divadla na jednáních tvůrčích asociací, mezinárodních sympoziích a konferencích (např. Opera Europa, European Network of Ateliers Jeune Theatre).
Důležitým úspěchem v této oblasti se stal mimo jiné ojedinělý projekt dvojjazyčného divadla činohry ND a jednoho z nejvýznamnějších italských divadel Teatro di Roma. Na vzájemné hostování navázalo nastudování hry A. Bassettiho *Prodavači duší*, které bylo oběma soubory uvedeno v jednom večeru v češtině i italštině, a to nejprve v Římě a následně v Praze.
- Mezi významné zahraniční aktivity patřila i trvalá prezentace činnosti Národního divadla na mezinárodních veletrzích cestovního ruchu a obdobných kontraktačních akcích v oblasti kultury. S úspěchem se setkala prezentace ND v Paříži, která byla organizována za podpory MK ČR, českého velvyslanectví a kulturního centra v Paříži. V této souvislosti byly navázány důležité kontakty a načrtnuty plány na další spolupráci.
- Nutností se staly technické prohlídky divadel v rámci přípravy zájezdů a hostování.

Náklady na individuální pracovní cesty dosáhly částky ve výši 1.265.272,- Kč a v dalších letech lze předpokládat další navýšení, neboť zahraniční aktivity a mezinárodní spolupráci ND považuje za jeden z prioritních úkolů své činnosti.

Zahraníční zájezdy

Umělecké soubory Národního divadla uskutečnily celkem osm zahraničních zájezdů, které vždy obohatily umělecké zkušenosti souborů, poskytly mezinárodní srovnání jejich práce a staly se inspirací do budoucna. V této souvislosti ND považuje za velký přínos tradiční vzájemná hostování činohry a opery ND a SND Bratislava, a to zejména fakt, že na snahu udržet kontinuitu vzájemné informovanosti obou divadel a jejich diváků navázaly v roce 2004 i baletní soubory ND a SND.

Vyúčtování zahraničních zájezdů

Soubor	Termín	Místo	Titul, počet představení	
Balet	22.2. - 25.2	Itálie Trento	Návrat do neznámé země, Stamping Ground, Sinfonietta	1
	26.10. - 28.10.	Slovensko SND Bratislava	Zpěvy země	1
Činohra	3.4. - 5.4.	Maďarsko Eger	Hotovo, konec!	1
	6.11. - 8.11.	Slovensko SND Bratislava	Naši furianti, Coriolanus	2
	15.10. - 16.10.	Slovensko Košice	Lakomec	2
	29.11.03 - 1.12.04	Slovensko SND Bratislava	Pronásledování a umučení dr. Šaldy	2
Opera	31.5. - 1.6.	Rakousko Vídeň	Vanda	1
	7.6. - 10.6	Slovensko SND Bratislava	Výlety páně Broučkovy	2
Celkem v Kč		Náklady 2.608.380,88	Výnosy 1.865.217,90	Výsledek - 743.162,90

Vzhledem k obchodním a smluvním podmínkám ND nezveřejňuje náklady a výnosy jednotlivých zájezdů.

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

Kromě uměleckého významu jsou zahraniční zájezdy i ekonomickým přínosem pro činnost uměleckých souborů, s výjimkou hostování v SND Bratislava, kde se nyní bez tradiční podpory MK ČR nepodařilo nalézt vhodný ekonomický model. Náklady na hostování tak umělecké soubory ND hradí na úkor ostatní umělecké činnosti.

3. 2. 4. Mimorozpočtové zdroje, programy pomoci Evropských společenství

ND v roce 2004 nedisponovalo mimorozpočtovými zdroji a zároveň nečerpalo prostředky z žádného z programů pomoci ES.

3. 3. Vztahy ke státnímu rozpočtu

3. 3. 1. Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v časové řadě (skutečnost)

Rok	2000	2001	2002	2003	v tis. Kč 2004
Výše příspěvku po úpravách	320.679	275.360	350.170	372.268	446.925
Navýšení za odvod z pronájmu	22.500	7.451	0	0	0
Navýšení na odvod z odpisů	34.279	0	36.700	35.272	53.125
Navýšení - odvod z prodeje					28.984
Očištěná výše příspěvku	263.900	267.900	313.470	336.996	364.816

Navýšení příspěvku v roce 2004 oproti roku 2003 o částku 27.820tis. Kč, bylo určeno zejména na navýšení prostředků na platy v souvislosti s nařízením vlády o platových poměrech zaměstnanců státní správy účinným od 1.1. 2004 (celková částka včetně odvodů činila 13.329tis. Kč, tj. 48,2% celkového navýšení) a dále na pokrytí specifických akcí (kulturní aktivity, z části na dopad zákona o DPH a akce v rámci programu ISPROFIN).

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3.3.2. Úpravy vztahů ke státnímu rozpočtu, plnění závazných ukazatelů

Rozpočtová opatření

Rozpočet ND byl v průběhu roku 2004 upravován celkem dvanácti níže uvedenými rozpočtovými opatřeními.

Rozpočtová opatření	Úpravy / Účel	v tis. Kč
Státní příspěvek schválený		423.798
1. Zvýšení příspěvku na provoz	kulturní aktivity (Česká hudba 2004)	8.000
2. Zvýšení příspěvku na provoz	výplata odměn (digitalizace archivu)	82
Z toho	mzdové náklady zvýšení	60
	sociální pojištění zvýšení	21
	sociální náklady zvýšení	1
3. Zvýšení příspěvku na provoz	honorář Charlese Marowitze	600
4. Zvýšení příspěvku na provoz	krytí osobních nákladů	9.590
Z toho	platy - zvýšení	7.000
	sociální pojištění zvýšení	2.450
	příděl do FKSP	140
5. Zvýšení příspěvku na provoz	kulturní aktivity (Evropský večer)	2.318
6. Zvýšení příspěvku na provoz	restaurátorské práce - kostel sv. Anny (Program ISPROFIN) neinvestiční náklady	1.500
7. Zvýšení investičních prostředků*	pořízení jednotky pro digitalizaci archivu	1.400
		-1.400
8. Zvýšení neinvestičních prostředků	rekonstrukce obvodového pláště HB ND	1.860
Zvýšení investičních prostředků*	modernizace tahů na jevišti HB ND	200
		-200
9. Zvýšení příspěvku na provoz	částečná úhrada nákladů na změnu sazeb DPH	1.320
10. Zvýšení příspěvku na provoz	kulturní aktivity	694
Z toho	Evropský večer	100
	ubytování Teatro di Roma	130
	ubytování Cheek by Jowl	374
	hostování CC Amsterdam	90
11. Zvýšení příspěvku na provoz	osobní náklady	3.739
Z toho	platy zaměstnanců	2.728
	sociální pojištění	710
	zdravotní pojištění	246
	příděl do FKSP	55
12. Přesun prostředků z OON na platy	OON	-500
	platy	500
Upravený státní příspěvek na provoz celkem (rozpočet)		453.501

*) zvýšení investičních prostředků vyplývajících z opatření č.7 a části opatření č.8 nebylo realizováno a tyto prostředky byly přesunuty do rezervního fondu MK ČR s využitím pro ND v roce 2005.

Veškerá rozpočtová opatření byla realizována v souladu s jejich stanoveným účelem a s pokyny zřizovatele a s výjimkou bodů 7 a části bodu 8 v plné výši.

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

Změny ve vztahu ke státnímu rozpočtu bez rozpočtových opatření

Skutečný příspěvek na provoz byl na základě pokynu MK ČR snížen o 6.575,69tis. Kč a čerpán pouze ve výši 446.925,31tis. Kč. Důvodem bylo vyřazení otáčivého hlediště v Českém Krumlově z majetku ND ke dni 30.6.2004 (snížení nákladů ND o odpisy otáčivého hlediště za 2. pololetí 2004, tj. o 5.714,5tis. Kč) a oproti rozpočtu o 861,2tis. Kč nižší zůstatková cena k okamžiku vyřazení prodaných bytových jednotek Záběhlíce (snížení nákladů ND o odpis rozdílu plánované a skutečné zůstatkové hodnoty). Na pokyn MK ČR Národní divadlo následně o adekvátní částku snížilo čerpání příspěvku na provoz. Toto snížení nebylo provedeno rozpočtovým opatřením.

Odvody z odpisů a odvod ze zůstatkové ceny bytových jednotek Záběhlíce byly ND předepsány ve výši 59.701tis. Kč. Skutečná výše odvodů byla dle pokynu zřizovatele rovněž snížena z výše uvedených důvodů o částku 6.575,69tis. Kč a činila tedy 53.125,31tis. Kč. Toto řešení rovněž nebylo provedeno rozpočtovým opatřením zřizovatele.

Odvod z příjmů z prodeje státního majetku (bytové jednotky Záběhlíce) byl stanoven ve výši 28.954tis. Kč, odvod do státního rozpočtu byl proveden dle skutečné tržby ve výši 28.984,11tis. Kč.

ND tedy v roce 2004 dodrželo ve všech výše uvedených oblastech zadané či závazné finanční ukazatele rozpočtu - hospodářský výsledek, čerpání příspěvku na provoz, odvod z odpisů a zůstatkové ceny a odvod z příjmů z prodeje státního majetku.

3. 3. 3. Čerpání státního příspěvku v průběhu roku

Časové období	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí
Čerpání v tis. Kč	95.600	134.900	85.318	131.107,311
Čerpání v %	21,39%	30,18%	19,09%	29,34%

Prostředky na provoz byly čerpány během roku rovnoměrně, koncem 2. čtvrtletí byly po dohodě s MK ČR čerpány z důvodu omezeného letního provozu s předstihem prostředky na zálohovou výplatu mezd za červenec 2004. Tato skutečnost byla vyrovnána v nižším čerpání příspěvku na provoz na 3. čtvrtletí.

3. 4. Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků

Národní divadlo mělo v průměru za rok 2004 celkem 1.137 zaměstnanců ve fyzickém počtu a celkem 1.093,6 zaměstnanců v přepočteném stavu.

Průměr počtu zaměstnanců ND za rok 2004 činil 1.093,64 zaměstnanců v přepočteném stavu, z toho 10,1 zaměstnanců bylo zaměstnáno v hospodářské činnosti, tj. v parkingu. Oproti limitu stanovenému pro rok 2004 v počtu 1.125 zaměstnanců, byl průměrný počet nižší o 31,36 zaměstnance.

Limit prostředků na platy zaměstnanců v hlavní činnosti činil 243.288tis. Kč a byl vyčerpán v plném rozsahu, objem čerpání OON (upravený limit ve výši 2.496tis. Kč) byl čerpán ve výši 2.422tis. Kč, tj. čerpání ve výši 97,03%. To znamená, že i tento závazný ukazatel rozpočtu byl dodržen.

Průměrný plat zaměstnanců ND v roce 2004 činil 18.711,- Kč a byl tak vyšší o 9,2% oproti roku 2003. Na tomto zvýšení se výraznou měrou podílela zákonná úprava platových tarifů platná od 1.1. 2004 a s tím spojená úprava limitu prostředků na platy zaměstnanců ND ze strany MK ČR.

Limity prostředků na platy včetně ostatních osobních nákladů byly tedy jako závazné ukazatele rozpočtu ND dodrženy.

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 4. 1. Počty zaměstnanců v jednotlivých kategoriích průměrně za rok 2004

Kategorie	Počet fyzický	Počet přepočtený
Umělci	418	409,81
Herci	52	50,45
Tanečníci	71	69,73
Zpěváci	100	99,94
Hudebníci	127	124
Ostatní umělecký personál	68	65,69
Technické a servisní složky		
Umělecko-technický personál	296	295,79
Ostatní personál	255	252,34
Administrativa včetně propagace	168	135,7
Celkem	1137	1093,64

3. 4. 2. Počty zaměstnanců podle organizační struktury průměrně za rok 2004

Úseky	Počet fyzický	Počet přepočtený
Úsek ředitele	29	27,59
Opera	285	280,76
Činohra	77	74,07
Balet	80	76,22
Úsek hlavního ekonoma	19	19,3
Úsek obchodu a propagace	93	63,77
Úsek ateliérů a dílen	164	162,24
Úsek provozu ND	208	210,51
Úsek provozu StD	182	179,18
Celkem	1137	1093,64

3. 4. 3. Počty řídicích a ostatních zaměstnanců průměrně za rok 2004

Funkce	Počet fyzický	Počet přepočtený
Ředitel	1	1
Správní ředitel	1	1
Šéfové uměleckých souborů	3	3
Vedoucí úseků	6	6
Vedoucí odborů	48	48
Další zaměstnanci pověřeni řízením	113	113
Řídící zaměstnanci celkem	172	172
Ostatní zaměstnanci	965	921,64
Celkem	1137	1093,64

3. HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍHO DIVADLA

3. 5. KONTROLNÍ ČINNOST

3. 5. 1. Vnější kontrolní činnost

Červen 2004, Úřad práce hl.m. Prahy, Pobočka v Praze 2
Dodržování pracovněprávních předpisů

Kontrolou bylo zjištěno porušení ust. § 20a zákona č.143/1992 Sb., v platném znění o platu a odměně v rozpočtových a v některých dalších organizacích, jelikož při změně výše platu nebyl zaměstnancům platový výměr vydáván nejpozději v den jeho účinnosti. Zpoždění vydání platových výměrů bylo způsobeno zejména administrativní náročností aplikace nařízení vlády č. 330/2003 Sb. na podmínky ND. V žádném případě však nedošlo k jakýmkoliv újmám jednotlivých zaměstnanců a ani ze strany Úřadu práce tato skutečnost nebyla jakkoliv sankcionována.

Druhým zjištěním bylo nesprávné platové zařazení členů operního sboru. Původní názor Úřadu práce na nesprávné zařazení členů operního sboru do 10. tarifní třídy byl však v rámci opatření přijatých ND revidován. ND částečně přehodnotilo pracovní náplň některých členů sboru a tyto se zpětnou účinností přeřadilo do 11. tarifní třídy.

3. 5. 2. Vnitřní kontrolní činnost

Řídící kontrola

V rámci průběžné a následné řídicí kontroly byla kontrolována oblast čerpání vnitřních limitů stanovených jednotlivým souborům a úsekům ND pro rok 2004 v oblasti nákupů, služeb, čerpání osobních nákladů a plnění stanovených výnosů.

Na základě těchto prověrek byla průběžně přijímána potřebná opatření k dodržování účelnosti a efektivity při vynakládání všech prostředků rozpočtu ND v roce 2004.

Interní audit

V prvním čtvrtletí roku 2004 byla obsazena funkce interního auditora ND. Rok 2004 byl v této oblasti zaměřen na konstituci útvaru interního auditora, jeho začlenění do organizační struktury ND a přípravě náplně práce a kontrolní činnosti útvaru.

Útvar interního auditu dále provedl

- audit účetní závěrky Národního divadla za rok 2003 se závěrem, že účetní závěrka byla zpracována v souladu se zákonem č.563/1991 Sb., o účetnictví a prováděcí vyhlášky č. 505/2002 Sb.
- audit podpisových vzorů a pověření k zastupování a zjištěné drobné nedostatky byly odstraněny.

3. 6. Zhodnocení hospodaření ND v roce 2004

Rok 2004 byl po ekonomické a provozní stránce velice náročný. Již příprava rozpočtu byla poměrně komplikovaná vzhledem k plánovanému prodeji bytových domů v Záběhlicích a převodu otáčivého hlediště v Českém Krumlově, které významně ovlivnily problematiku státního příspěvku na provoz i související odvody do státního rozpočtu.

Ohled na počátku roku se Národní divadlo muselo finančně i organizačně vyrovnat s navýšením platových tarifů, přehodnotit rozpočet na platy zaměstnanců a upravit strukturu jednotlivých položek platů.

Následovala novelizace Zákona o dani z přidané hodnoty, jejíž aplikace kromě zvýšené administrativní náročnosti znamenala i výraznou změnu v pohledu na jednotlivé ekonomické aktivity ND a smluvní vztahy k ostatním subjektům. Nová úprava uvedeného zákona dále vedla nejen k nárůstu nákladů, ale zároveň obsahovala značné riziko poklesu reálných výnosů. Díky včasné reakci a odborné přípravě příslušných odpovědných zaměstnanců se však toto riziko projevilo minimálně.

Celkově umožnil stabilizovaný vývoj nákladů i výnosů dosáhnout ND vysokého zisku, který v závěru roku navíc umocnil účetní odpis kumulované ztráty z let minulých. Národní divadlo tak dosáhlo předpokladů, za nichž lze pozitivní hospodářský výsledek použít na finančně náročné projekty roku 2005.

4. PŘEHLED VÝKONŮ

4. 1. Počty představení

2004	Na scénách ND	Hostování v ČR	Hostování v zahraničí	Celkem
Balet	95	2	2	99
Činohra	411	3	6	420
Opera*	235	3	3	241
Ostatní akce**	23			23
Celkem	764	7	11	783
2003				
Balet	97	1	6	104
Činohra	458	3	4	465
Opera	235	1	12	248
Ostatní akce**	10			10
Celkem	800	6	22	827
Rozdíl 2004-2003	-36	3	-11	-44

4. 2. Zájezdy

2004	Zájezdy v ČR	Počet představení	Pájezdy v zahraničí	Počet představení
Balet	2	2	2	2
Činohra	3	3	4	6
Opera	1	3	2	3
Celkem	6	8	8	11
2003				
Balet	1	1	2	6
Činohra	3	3	2	4
Opera	1	1	2	12
Celkem	5	5	6	22
Rozdíl 2004-2003	1	3	2	-11

4. 3. Návštěvnost

2004	Počet představení v ND	Počet nabízených vstupenek	Počet diváků v ND	Návštěvnost %	Tržba celkem v tis. Kč
Balet	95	86.895	65.792	75,71	16.271
Činohra	411	229.526	156.271	68,08	28.165
Opera*	235	189.497	145.660	76,87	54.505
Ostatní akce**	23	18.694	14.595	78,07	2.434
Celkem	764	524.612	382.318	72,88	101.375
2003					
Balet	97	90.249	66.030	73,16	14.974
Činohra	458	246.326	171.971	69,81	31.028
Opera	235	188.549	139.683	74,08	51.830
Ostatní akce**	10	6.096	3.965	65,04	630
Celkem	800	531.220	381.649	71,84	98.462
Rozdíl 2004-2003	-36	-6.608	669	1,03	2.913

* Poslední páska - společný projekt opery a činohry, ve statistikách uvedeno jako opera

** do statistiky jsou nově zahrnuty i ostatní akce (koncerty a hostování) v produkci ND

5. SPONZOŘI A PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

Sponzoři Národního divadla

Komerční banka, a.s.	- generální partner ND
AutoCont CZ, a.s.	- partner ND
Škoda Auto, a.s.	- partner ND
Coca Cola Beverages Česká republika., s.r.o.	- partner činohry ND
Plzeňský Prazdroj, a.s.	- partner opery ND

Partneři projektů Národního divadla

ABL, a.s.	- podpora projektu koncert EU a podpora projektu Bouda II
AutoCont CZ, a.s.	- podpora projektu koncert EU
Botas, výrobce sportovního a hokejového vybavení	- podpora inscenace oprey Nagano
British Council	- podpora inscenace činohry Prvotřídní ženy a spolupráce na hostování souboru Cheek by Jowl
Česká hudba 2004	- podpora inscenací oprey Nagano, Prodaná nevěsta, Vanda a Ilseino srdce a podpora publikace Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Česká televize	- podpora projektu Podoby současného dramatu
Český literární fond	- podpora publikace Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Český Telecom, a.s.	- podpora projektu koncert EU
Henkel ČR, s.r.o.	- podpora inscenace baletu Louskáček - Vánoční příběh
Hudební nadace OSA	- podpora inscenace opery MrTVÁ?
Italské kulturní středisko	- Podpora projektu Itálie v Praze - Cesty divadla 2004 (Scénická čtení italských textů v Divadle Kolowrat)
Jan Becher - Karlovarská Becherovka, a.s.	- podpora projektu Bouda II
Lucite int. Trading Ltd	- podpora projektu Bouda II
MARSH, s.r.o.	- podpora inscenace činohry Pokoušení
Ministerstvo kultury ČR	- podpora hostování souboru Cheek by Jowl a podpora publikace Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (Fond rozvoje vysokých škol)	- podpora publikace Hudební divadlo jako výzva
Nadace Český hudební fond	- podpora inscenace opery MrTVÁ? a podpora publikací Hudební divadlo jako výzva a Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Nadace Leoše Janáčka	- podpora inscenace opery MrTVÁ?
Nakladatelství Gallery	- spoluvydavatel publikace Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Národní muzeum v Praze	- podpora publikace Prodaná nevěsta na jevištích Prozatímního a Národního divadla 1866-2004
Pietro Filipi	- podpora projektu Bouda II
Philips Morris ČR, a.s.	- podpora projektu koncert EU a inscenace baletu Giselle
Plzeňský Prazdroj, a.s.	- podpora inscenací opery Nagano a Prodaná nevěsta
Rakouské kulturní fórum v Praze	- podpora inscenace opery Mysterium fidei
Rakouské podnikatelské centrum v Brně	- podpora inscenace opery Mysterium fidei
Skanska CZ, a.s.	- podpora projektu Bouda II
Synot Lotto, a.s.	- podpora inscenace opery Orgando Furioso
TOP HOTEL Praha, s.r.o.	- podpora inscenace činohry Prvotřídní ženy
Velvyslanectví Nizozemského království	- podpora inscenace činohry Eldorádo
Velvyslanectví SRN	- podpora inscenace činohry Eldorádo
Velvyslanectví USA	- podpora inscenace činohry Pokoušení

5. SPONZOŘI A PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

Donátoři Národní divadla

MARSH, s.r.o.

Nadace děti-kultura-sport

Řízení leteckého provozu České republiky, s.p.

Synot Lotto, a.s.

Rodina Františka Tomáše Kolowrata-Krakovského

Martin Otava

Záštity

Balet:

Rodinné album

Představení se uskutečnilo pod záštitou Velvyslanectví Nizozemského království

Bayerisches Staatsballett München

Spolupořadatelem představení byl Česko-německý fond budoucnosti a SABONGUI Production

Představení se uskutečnilo pod záštitou Pavla Dostála, ministra kultury České republiky; Dr. Thomase Goppela, bavorského státního ministra pro vědu, výzkum a umění; Dr. jur. Ralfa Dreyera, velvyslance Evropské komise

La Giselle Rouge - Eifman Balet

Představení vzniklo ve spolupráci s firmou TVEL a uměleckou agenturou Albert Sarfati

Rasputin

Představení se uskutečnilo pod záštitou J. E. Ladislava Balleka, velvyslance Slovenské republiky v Praze

Činohra:

Projekt Bouda II

Záštitu převzal velvyslanec Slovenské republiky Ladislav Ballek a starosta MČ Praha 1 Vladimír Vihan

Opera:

Mysterium fidei (Bušení do železné opony)

Záštita ministra kultury ČR Pavla Dostála, záštita rakouského kancléře Dr. Wolfganga Schüssela a záštita pražského arcibiskupa Miloslava kardinála Vlka

6. ŘEDITEL NÁRODNÍHO DIVADLA - HODNOCENÍ ROKU 2004

Rok 2004 přinesl celou řadu pozoruhodných divadelních a jiných aktivit, které, domnívám se, opět zmnožily příležitosti a důvody k návštěvě Národního divadla.

Umělecké soubory připravily 26 premiér (činohra 10, balet 3, opera 13) a odehrály 760 představení (činohra 420, balet 99, opera 241). Veškeré důležité ekonomické a provozní ukazatele lze považovat za uspokojivé. Návštěvnost i tržby rostou a musím říci, že jejich strmější křivku záměrně "brzdíme" náročným uměleckým programem, zejména uváděním z různých hledisek důležitých a přínosných titulů s menším diváckým potenciálem. Jako v minulých letech i v komentovaném roce 2004 jsme usilovali o co nejširší repertoár, který by naplnil nejrozmanitější divácká očekávání.

Prvořadým úkolem celého uměleckého vedení tak zůstává vyvážení poslání Národního divadla s ekonomickými aspekty, které doba přináší. Repertoár všech tří souborů obsahuje nyní pestrou škálu od klasických scénických vyjádření (např. balet - Louskáček, činohra - Škola pomluv, opera - Adriana Lecouvreur) až po zcela soudobé i experimentující přístupy (balet - Rodinné album, činohra - Hypermarket / projekt Bouda, opera - Nagano). Domnívám se, že šíří našich uměleckých snah dobře ilustruje i originální příspěvek uměleckého souboru opery k Roku české hudby 2004 (Antonín Dvořák - Vanda, Martin Smolka - Nagano a nová inscenace - Prodaná nevěsta Bedřicha Smetany).

Dokladem úspěchu inscenací a zejména umělců Národního divadla byla opět celá řada nominací a ocenění. Zejména ocenění jednotlivců považuji za doklad výrazně stoupající interpretační úrovně ve všech třech souborech.

Vedle hlavního proudu naší činnosti jsme se věnovali i dalším navazujícím a doplňujícím projektům. Spolupracovali jsme s několika festivaly, připravili řadu koncertů a specifických akcí jako například Otevřená náruč - festival věnovaný menšinám nebo letní kurz baletu primabaleríny English National Ballet Darii Klimentové. Za důležité považuji i aktivity na poli mezinárodní spolupráce. Kromě hostování několika významných evropských souborů na našich jevištích (např. Eifman Ballet, Cheek by Jowl, Teatro di Roma) to bylo především hostování provedení Dvořákovy Vandy v prestižním vídeňském Musikvereinu. Do této sféry spadá i stále potěšitelně vzrůstající počet mezinárodních koprodukcí. Za zmínku stojí i rozsáhlá odborná publikační činnost.

Pozornost věnujeme, vedle uměleckých záměrů, i ekonomice, technickému zázemí a provozním potřebám Národního divadla. Pozitivní ekonomické tendence vyústily ve výborné výsledky hospodaření ND za rok 2004. Kromě úsporných opatření a zvýšení vlastních příjmových položek se na nich podílely i opět rekordní příspěvky partnerů, sponzorů a mecenášů, kterým patří poděkování za vytrvalou a velkorysou podporu.

Z ostatních hledisek lze rok 2004 považovat za uspokojivý. Provedli jsme dílčí reorganizace provozního aparátu, aby lépe vyhovoval potřebám uměleckých souborů i novým aktivitám Národního divadla. Tuto oblast stále pečlivě sledujeme a jsme připraveni i nadále zasáhnout do struktury servisních složek a přizpůsobit jejich činnost novým požadavkům.

Všechny tři soubory splnily zásadní úkoly ve sféře umělecké a spolu s ostatními úseky i v oblasti ekonomické. Rok 2004 jsme uzavřeli úspěšně a rád konstatuji, že do dalšího období opět postupujeme z dobré výchozí pozice.

Jmenovité poděkování ředitele Národního divadla, akad. arch. Daniela Dvořáka:

Pavel Dostál, ministr kultury České republiky

Ing. Zdeněk Novák, 1. náměstek ministra kultury

Dis. Blanka Čermáková, ředitelka odboru umění a knihoven ministerstva kultury ČR

Alexis Juan, předseda představenstva a generální ředitel Komerční banky, a.s.

Detlef Wittig - předseda představenstva ŠkodaAuto a.s.

Dr.hc.Ing. Vratislav Kulhánek, předseda správní rady ŠkodaAuto a.s.

RNDr. Martin Grigar, generální ředitel AutoCont CZ, a.s.

Mike Short, generální ředitel Plzeňského Prazdroje, a.s.

Ing. Tomáš Kadlec, generální ředitel Coca-Cola Beverages Česká republika, spol. s.r.o.

Petr Mikoška, výkonný ředitel a předseda představenstva Synot Lotto a.s.

Ing. Zdeněk Burda, generální ředitel a předseda představenstva Skanska CZ a.s.

Ing. Petr Materna, generální ředitel Řízení letového provozu ČR s.p.

Dkfm. Peter Günther, generální ředitel Henkel ČR s.r.o.

Graeme Davidson, generální ředitel Philip Morris ČR a.s.

Dr. Jiří Šiler, generální ředitel Marsh s.r.o.

F. Tomáš Kolowrat-Krakovský († 28. 6. 2004)

Akad. arch. Daniel Dvořák
ředitel Národního divadla